

Onderzoek onzichtbare slachtoffers

Rapport I&O Research

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2023/020

Datum

februari 2023

Opdrachtgever

Slachtofferhulp Nederland

Auteurs

Wouter Andringa
Gwendolyn van Straaten

Copyright

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Onderzoeksvragen	11
1.3 Dataverzameling	11
1.4 Analyse	12
1.5 Leeswijzer	14
2 Wat verstaat men onder het begrip 'slachtoffer'?	15
3 Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?	17
3.1 Schattingen aantal slachtoffers op basis van de enquête	17
3.2 Schattingen aantal slachtoffers op basis van de Veiligheidsmonitor	18
4 Hoe verschilt de groep onzichtbare slachtoffers van slachtoffers die wél hulp hebben gezocht?	20
4.1 Inleiding	20
4.2 Delicttype	20
4.3 Soort slachtoffer	21
4.4 Geslacht	22
4.5 Leeftijd	22
4.6 Interactie geslacht en leeftijd	24
4.7 Migratieachtergrond	25
5 Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?	26
5.1 Reden(en) om niet te melden	26
5.2 Redenen om geen hulp te zoeken voor nadelige gevolgen	27
6 Wanneer iemand geen hulp heeft gezocht, heeft dit diegene in problemen gebracht?	29
6.1 Schade als gevolg van ingrijpende gebeurtenis	29
6.2 Schadevergoeding aanvragen	30
6.3 Schade vergoed krijgen	31
6.4 Is het een probleem dat schade niet (volledig) is vergoed?	32
6.5 Andere nadelige gevolgen van slachtofferschap	34
6.6 Hulp gezocht voor nadelige gevolgen	37
6.7 Hulp gekregen voor nadelige gevolgen	38
7 Weet je waar loket voor hulp is?	39

7.1	Bekendheid met Slachtofferhulp Nederland _____	39
7.2	Zou ondersteuning SHN kunnen helpen bij ...? _____	40
A	Vragenlijst _____	42

Samenvatting

Inleiding

Slachtofferhulp Nederland wil op de Europese dag van het slachtoffer op 22 februari door middel van een campagne aandacht besteden aan ‘onzichtbare’ slachtoffers. Hiervoor stelt Slachtofferhulp Nederland een persbericht op met actuele inzichten over de groep onzichtbare slachtoffers. I&O Research ondersteunt Slachtofferhulp Nederland hierbij door onderzoek te doen naar de verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers.

De onderzoeksvragen die in dit rapport aan de orde komen zijn:

- 1 Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?
 - 2 Hoe verschilt de groep onzichtbare slachtoffers van de zichtbare slachtoffers? (naar delicttype, soort slachtoffer (direct slachtoffer, naaste, nabestaande, omstander/getuige), achtergrondkenmerken)
 - 3 Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?
 - 4 Heeft het niet zoeken van hulp een slachtoffer in de problemen gebracht?
 - 5 Zijn slachtoffers bekend met de ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland?
- Deze onderzoeksvragen beantwoorden we middels een analyse op de data van de landelijke Veiligheidsmonitor (Vm) 2021 en een vragenlijst die we hebben uitgezet in ons I&O Research Panel. De redenen waarom we in dit onderzoek twee verschillende bronnen gebruiken is dat Slachtofferhulp Nederland behoefte had aan een bredere verkenning op verschillende vlakken:
 - Slachtofferschap van andere ingrijpende gebeurtenissen dan delicten. De Veiligheidsmonitor is alleen gericht op slachtofferschap van delicten en op persoonlijk slachtofferschap.
 - Een bredere definitie van het begrip slachtoffer, dus ook indirect slachtofferschap van naasten, nabestaanden en omstanders. De Veiligheidsmonitor is alleen gericht op direct slachtofferschap.

Door een eigen enquête te organiseren konden inzichten worden verzameld voor die bredere definitie. Daarnaast is de definitie van zichtbaarheid in de enquête breder. In de Veiligheidsmonitor is alleen uitgevraagd of een slachtoffer het delict zelf heeft gemeld, maar slachtoffers kunnen ook in beeld zijn bij hulpverlenende instanties omdat anderen voor hen hebben gemeld of omdat de politie dit zelf heeft ontdekt.

Wat verstaan we onder (on)zichtbare slachtoffers?

In dit onderzoek hanteren we twee definities van onzichtbare slachtoffers:

1. Definitie op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor

(On)zichtbaarheid hangt af van het wel of niet melden of aangifte doen bij de politie. Zichtbare slachtoffers hebben wel gemeld/aangifte gedaan, onzichtbare slachtoffers niet. Dit geldt zowel voor traditionele delicten als online criminaliteit.

2. Definitie op basis van de enquête onder het I&O Research Panel

Zichtbare slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen hebben a) het voorval *zelf gemeld* bij de

politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere hulpverlenende instantie of b) hebben niet zelf gemeld, maar hun *betrokkenheid* bij het voorval is *wel bekend bij de politie*.

Onzichtbare slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen hebben het voorval *niet zelf gemeld* en het voorval is a) *niet bekend bij de politie* of b) het voorval is wel bekend bij de politie maar de *betrokkenheid van het slachtoffer niet*.

Onderzoeksvraag 1 Wat verstaat men onder het begrip slachtoffer?

Onder een slachtoffer verstaan Nederlanders iemand die een gebeurtenis, ongeluk of situatie meemaakt of overkomt, buiten de schuld van deze persoon om. Deze situatie kan fysiek of mentaal zijn. Daarnaast brengt deze gebeurtenis vaak schade met zich mee.

Onderzoeksvraag 2 Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?

Op basis van de enquête in het I&O Research Panel is (met een betrouwbaarheid van 95%) tussen 27 tot 29 procent van de Nederlanders van 16 jaar en ouder het afgelopen jaar slachtoffer geworden van een ingrijpende gebeurtenis: een op de tien (11%) is zichtbaar slachtoffer, 13 procent is onzichtbaar slachtoffer. Het aantal onzichtbare slachtoffers in Nederland in 2022 op basis van de enquête ligt daarmee tussen de 1.618.000 en de 2.379.000.

Het aantal onzichtbare slachtoffers in Nederland op basis van de Veiligheidsmonitor 2021 is tussen de 1.539.000 en 1.626.000 voor wat betreft traditionele criminaliteit (geweld, vermogensdelicten en vernielingen) en tussen de 1.299.000 en 1.379.000 voor online criminaliteit.

Onderzoeksvraag 3 Hoe verschillen onzichtbare slachtoffers van zichtbare slachtoffers?

De groep onzichtbare slachtoffers verschilt van zichtbare slachtoffers op de volgende kenmerken: delicttype, soort slachtoffer, leeftijd en de combinatie van leeftijd en geslacht.

Delicttype

Onzichtbare slachtoffers hebben relatief vaak fraude of oplichting (45%); seksueel misbruik of seksueel getinte misdrijven (13%); of een zelfdoding (19%) meegemaakt. Zichtbare slachtoffers hadden relatief vaak te maken met een geweldsmisdrijf (23%), inbraak of diefstal (28%).

Soort slachtoffer

Onzichtbare slachtoffers zijn relatief vaak de naasten, omstanders of andere relaties van de directe slachtoffers. Ruim de helft van de zichtbare slachtoffers (55%) is direct slachtoffer van de ingrijpende gebeurtenis.

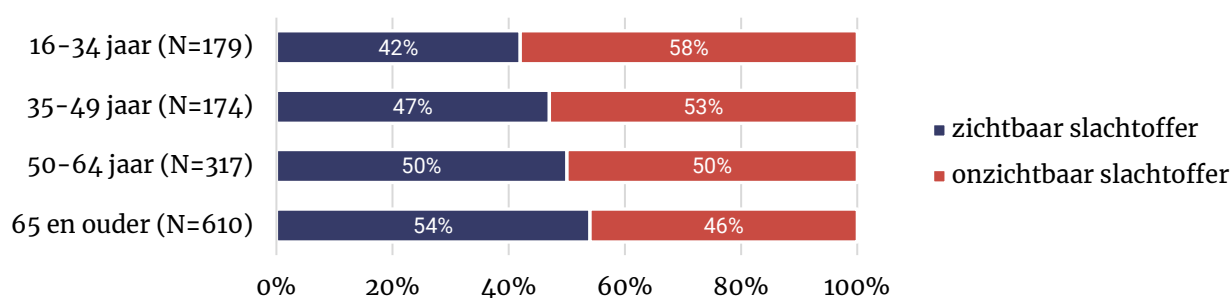
Leeftijd

Jongere slachtoffers zijn relatief vaak onzichtbaar (57% van slachtoffers 16-34 jaar is onzichtbaar) in vergelijking met oudere slachtoffers (49% van slachtoffers 65 jaar en ouder is

Het leeftijdsverschil is vooral zichtbaar onder mannelijke slachtoffers: jongere mannelijke slachtoffers zijn vaker onzichtbaar dan oudere mannelijke slachtoffer. Bij vrouwelijke slachtoffers is er geen significant verschil naar leeftijd te zien.

onzichtbaar). Deze uitkomst is in lijn met de uitkomsten uit de Veiligheidsmonitor 2021: slachtoffers van 15 t/m 24 jaar zijn relatief vaak onzichtbaar bij traditionele delicten in vergelijking met het gemiddelde.

Figuur 0.1 - Zichtbaarheid naar geslacht (mannen) en leeftijdsklasse (I&O Panel), % van slachtoffers

Onderzoeksvraag 4 Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?

Redenen om het voorval niet te melden

De top 3 (inhoudelijke) redenen voor slachtoffers om het voorval niet te melden (en dus onzichtbaar te zijn) zijn:

- 1 'Het was al opgelost' (20%);
- 2 'Ik denk dat het niets helpt' (18%);
- 3 'Dit is geen zaak voor de politie' (17%).

Vier op de tien slachtoffers (39%) noemen een andere reden. Er is niet verder uitgevraagd welke reden. De meest genoemde redenen die uit de Veiligheidsmonitor naar voren komen zijn: 'het helpt toch niets' (41%) en 'niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk' (26%).

Jongeren tussen de 16-34 jaar noemen, in vergelijking tot slachtoffers van 50-64 jaar andere redenen om onzichtbaar te blijven (niet te melden). Ze noemen relatief vaker dat:

- Het voorval al opgelost was (23%);
- Dat ze er niet aan gedacht hebben of dat het niet zo belangrijk was (15%);
- Dat ze geen zin of tijd ervoor hebben gehad (7%);
- Door schuld- of schaamtegevoel (4%).

Jongeren geven minder vaak als reden dat de financiële schade al is vergoed (3%).

Redenen om geen hulp te zoeken voor nadelige gevolgen

Aan slachtoffers die wél nadelige gevolgen ervaren, maar geen hulp hiervoor hebben gezocht is gevraagd waarom ze dit niet hebben gedaan. Onzichtbare slachtoffers noemen relatief vaak als reden dat ze dit zelf kunnen verwerken (55%; 44% onder zichtbare slachtoffers). Zichtbare slachtoffers die geen hulp hebben gezocht noemen relatief vaak als reden dat zij hier niet aan gedacht hebben / dat het niet zo belangrijk was (26%; 21% onder onzichtbare slachtoffers).

Slachtoffers jonger dan 50 jaar noemen relatief vaker als reden om geen hulp te zoeken dat het niet zo belangrijk was of dat ze er al overheen zijn in vergelijking met slachtoffers van boven de 50. Slachtoffers van 16-34 jaar noemen vaker dan 65-plussers dat ze geen zin of tijd hebben gehad om hulp te zoeken.

Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond noemen relatief vaak dat het toch niets helpt (26%) of dat ze niet weten waar ze passende hulp kunnen vinden (11%) in vergelijking met autochtone slachtoffers.

Onderzoeksvraag 5 Wanneer iemand geen hulp heeft gezocht, heeft dit diegene in problemen gebracht?

Ondervinden van schade en vergoeden van schade

Bijna zes van de tien (58%) onzichtbare slachtoffers hebben geen schade opgelopen als gevolg van het voorval, van de zichtbare slachtoffers is dit drie op de tien (29%). Acht op de tien onzichtbare slachtoffers hebben ook geen verzoek tot schadevergoeding gedaan, tegenover 52 procent van de zichtbare slachtoffers met schade. Onzichtbare slachtoffers die wel een verzoek tot schadevergoeding hebben gedaan kregen de schade vaker niet vergoed (46%) dan zichtbare slachtoffers (36%). Onzichtbare slachtoffers van wie de schade (gedeeltelijk) niet vergoed is, vinden dit vaker geen probleem (40%), in vergelijking tot zichtbare slachtoffers (29%).

Ondervinden van schade en vergoeden van schade naar leeftijd en migratieachtergrond

Slachtoffers van 16-34 jaar (27%) ondervinden vaker immateriële schade van het incident dan oudere slachtoffers. Slachtoffers van 65 jaar en ouder (34%) doen het vaakst (zelf) een verzoek tot schadevergoeding. Voor oudere slachtoffers, en dan met name van 50-64 jaar, is het vaker een groot probleem als de schade niet (volledig) is vergoed dan voor slachtoffers van 16-34 jaar.

Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben vaker immateriële schade opgelopen (34%) in vergelijking met autochtone slachtoffers (22%). Er is geen verschil naar migratieachtergrond en het wel of niet vergoed krijgen van de schade. Echter blijkt dat slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond die schade niet of slechts gedeeltelijk vergoed hebben gekregen, dit meestal een groot probleem vinden (49%). Voor autochtone slachtoffers die de schade niet of gedeeltelijk vergoed kregen is het meestal een klein probleem (44%).

Andere nadelige gevolgen slachtofferschap

Onzichtbare slachtoffers hebben minder nadelige gevolgen ondervonden van het voorval (43% ondervond geen nadelige gevolgen van het voorval) in vergelijking tot zichtbare slachtoffers (27% ondervond geen nadelige gevolgen van het voorval). Zowel zichtbare als onzichtbare slachtoffers noemen het meest dat ze geen vertrouwen hebben in mensen (41% van de zichtbare

slachtoffers, 35% van de onzichtbare slachtoffers) en dat ze zich minder veilig voelen (33% van de zichtbare slachtoffers, 18% van de onzichtbare slachtoffers).

Andere nadelige gevolgen naar leeftijd en migratieachtergrond

Slachtoffers van 16 tot 34 jaar ervaren specifiek vaker een gevoel van onveiligheid (32%) en/of angstklachten en/of paniekaanvallen (11%) dan oudere slachtoffers.

Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond ervaren ook vaker angstklachten en/of paniekaanvallen (14%) dan autochtone slachtoffers (5%). Dit beeld komt overeen met de uitkomsten uit de Veiligheidsmonitor. Slachtoffers met niet-westerse migratieachtergrond ervaren van traditionele delicten ook vaker nadelige psychologische en emotionele gevolgen in vergelijking met autochtone slachtoffers.

Hulp zoeken en hulp vinden voor nadelige gevolgen

Onzichtbare slachtoffers die nadelige gevolgen hebben ervaren van het voorval hebben vaker geen hulp gezocht (65%) dan zichtbare slachtoffers (52%). Zeven procent van de zichtbare slachtoffers heeft hulp gezocht bij Slachtofferhulp Nederland. Zichtbare slachtoffers geven relatief vaak aan dat zij wel hulp gekregen hebben, maar dat dit niet voldoende heeft geholpen (15%) in vergelijking met onzichtbare slachtoffers die wel hulp gevraagd hebben (10%).

Hulp zoeken en hulp vinden voor nadelige gevolgen naar leeftijd en migratieachtergrond

Slachtoffers van 50 jaar en ouder hebben vaker geen hulp gezocht (64%) dan jongere slachtoffers. Slachtoffers van 16 tot 34 jaar zoeken het vaakst hulp bij familie en vrienden (33%). Jongeren van 16-34 jaar geven relatief vaak aan dat ze geen hulp hebben gehad (24%) in vergelijking met slachtoffers van 50-64 jaar (14%).

Autochtone slachtoffers hebben vaker geen hulp gezocht (59%), dan slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond (43 procent). Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben ook relatief vaak hulp gezocht bij Slachtofferhulp Nederland (8%), in vergelijking tot slachtoffers met een Nederlandse achtergrond (2%).

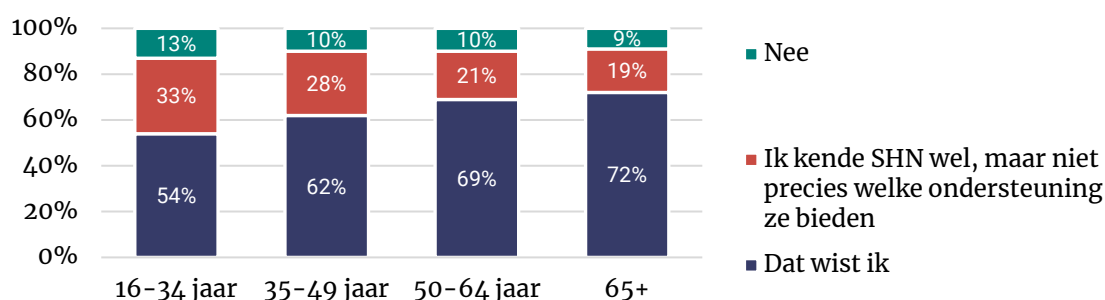
Onderzoeksvraag 6 Weet je waar loket voor hulp is?

Bekendheid met Slachtofferhulp Nederland

Bijna twee derde van de slachtoffers (63%) wist dat ze om ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland (SHN) kunnen vragen. Een kwart is wel bekend met SHN (26%) maar wist niet precies welke ondersteuning de organisatie biedt. Er zijn geen verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers in de bekendheid met SHN. Jongere slachtoffers zijn minder bekend met de ondersteuning die SHN biedt.

Figuur 0.2 - Leeftijdsklasse naar bekendheid met ondersteuning SHN (I&O Panel), % van slachtoffers

Slachtoffers met zowel een niet-westerse migratieachtergrond (29%) als met een westerse migratieachtergrond (17%) zijn minder bekend met de ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland, in vergelijking met autochtone slachtoffers (9%).

Zou de ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland kunnen helpen?

Zichtbare slachtoffers geven relatief vaak aan dat de vormen van emotionele ondersteuning, ondersteuning bij schadeafhandeling en de juridische ondersteuning die SHN biedt zou kunnen helpen bij de verwerking van het voorval, in vergelijking met onzichtbare slachtoffers.

Ondersteuning Slachtofferhulp Nederland naar leeftijd

Slachtoffers van 16 tot 49 jaar geven vaker aan dan 65-plussers dat de ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland zou kunnen helpen bij de emotionele verwerking van het voorval. Ook geven jongeren van 16 tot 34 jaar (14%) vaker aan dan slachtoffers van 50 jaar of ouder (10%) dat SHN zou kunnen helpen bij de juridische afhandeling.

Ondersteuning Slachtofferhulp Nederland naar migratieachtergrond

Voor alle vormen van ondersteuning die Slachtofferhulp Nederland biedt geven slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond vaker aan dat deze ondersteuning hen had kunnen helpen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Slachtofferhulp Nederland (SHN) wil op de Europese dag van het slachtoffer op 22 februari aandacht besteden aan 'onzichtbare' slachtoffers, middels een campagne. Onzichtbare slachtoffers kunnen zowel slachtoffers zijn die geen hulp hebben gevraagd en dus niet bij Slachtofferhulp Nederland (of andere instanties) bekend zijn, of personen die zichzelf niet als slachtoffer zien, maar wel een impactvol incident hebben meegemaakt. Te denken valt aan omstanders of getuigen.

Slachtofferhulp Nederland wil de campagne kracht bij zetten via een persbericht met actuele inzichten over de groep onzichtbare slachtoffers. I&O Research ondersteunt Slachtofferhulp Nederland hierbij door onderzoek te doen naar de verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers.

1.2 Onderzoeksvragen

Dit onderzoek behandelt de volgende onderzoeksvragen:

- 1 Wat verstaat men onder het begrip 'slachtoffer'?
- 2 Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?
- 3 Hoe verschilt de groep onzichtbare slachtoffers van de zichtbare slachtoffers?
Naar: delicttype; soort slachtoffer (direct slachtoffer, naaste, nabestaande, omstander/getuige); achtergrondkenmerken.
- 4 Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?
- 5 Heeft het niet zoeken van hulp een slachtoffer in de problemen gebracht?
- 6 Zijn slachtoffers bekend met de ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland?

1.3 Dataverzameling

Voor dit onderzoek hebben we op twee manieren data verzameld:

- 1 Data uit de landelijke Veiligheidsmonitor.
- 2 Door het uitzetten van een vragenlijst in het I&O Research Panel.

De Veiligheidsmonitor

De landelijke Veiligheidsmonitor (Vm) is een tweejaarlijks grootschalig onderzoek onder de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder. In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid worden minimaal 65.000 enquêtes afgenomen door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en I&O Research. De meest recente editie is van 2021.

De Veiligheidsmonitor gaat in op een breed scala aan onderwerpen, waaronder slachtofferschap van verschillende delicten, uiteenlopend van online criminaliteit tot geweld. Hierbij is doorgevraagd wat voor schade een slachtoffer van het delict heeft ondervonden (zowel emotioneel en psychologisch als lichamelijk en financieel). Ook is gevraagd of het slachtoffer het delict heeft gemeld bij de politie en hier aangifte van heeft gedaan. Het gaat in de Vm om zelfgerapporteerd slachtofferschap, hierin zit zowel informatie over slachtoffers die wel aangifte of melding hebben gedaan, als slachtoffers die geen aangifte of melding hebben gedaan.

Omdat het CBS eigenaar is van de data zijn we beperkt in de analyses die we op deze data kunnen uitvoeren. We kunnen alleen gebruik maken van openbaar toegankelijke data en uitsplitsingen.

Vragenlijst I&O Research Panel

Het panel van I&O Research telt bijna 40.000 actieve leden, verspreid over heel Nederland. Om meer (en nieuw) inzicht te krijgen in een bredere groep slachtoffers en de motieven van onzichtbare slachtoffers is een vragenlijst uitgezet in het panel. De vragenlijst is in overleg met Slachtofferhulp Nederland opgesteld en gaat in op zaken als slachtofferschap, (niet) melden, schade en andere gevolgen, en hulp en ondersteuning. De volledige vragenlijst staat in de bijlage.

Voorafgaand aan de vragenlijst is er eerst een korte screeningsvragenlijst in het panel uitgezet, met de vragen wat respondenten verstaan onder 'slachtoffer' en of zij zelf in de afgelopen 12 maanden een ingrijpende gebeurtenis hebben meegemaakt (van een type waar SHN ondersteuning voor biedt). Alleen respondenten die een of meerdere van dergelijke gebeurtenissen hebben meegemaakt kregen de volledige vragenlijst.

Verloop panelonderzoek

De uitnodiging voor de (screenings)vragenlijst is op 12 januari verstuurd aan alle panelleden van 16 jaar en ouder. Het streven was om 2.000 respondenten te verzamelen om zo ook resultaten uit te kunnen splitsen naar achtergrondkenmerken. De responsontwikkeling ging sneller dan verwacht, en op 12 januari is de enquête afgesloten omdat de streefrespons bereikt was. In totaal hebben 11.446 panelleden de screeningsvragen ingevuld, en zijn er 3.052 respondenten verzameld die de volledige vragenlijst hebben gekregen.

Weging

De verzamelde respons is voldoende voor betrouwbare uitspraken over de onderzoekspopulatie (Nederlanders van 16 jaar en ouder). Om de representativiteit van de uitkomsten te verhogen is een weging met behulp van de gouden standaard toegepast. Hiermee krijgen de respondenten een weefactor op basis van Nielsen-4 regio, leeftijd, geslacht en opleidingsniveau zodat hun gewicht in de totale uitkomsten even zwaar is als in de populatie.

1.4 Analyse

Door het hele rapport worden verschillen tussen groepen slachtoffers beschreven. Deze verschillen zijn geanalyseerd naar statistische significantie¹, zodat het vrijwel zeker is (95% voor genoemde verschillen in de enquête) dat de gevonden verschillen in uitkomsten niet te wijten zijn aan toeval². Voor het onderzoek is het meest relevante verschil dat onderzocht is dat tussen

¹ Gepaarde vergelijking van proporties met bonferroni correctie voor meervoudige vergelijkingen, alpha 0,05.

² Voor de verschillen in de Vm is een strikter criterium gebruikt, aangezien alleen de gemiddelde waarden en betrouwbaarheidsmarges openbaar toegankelijk zijn. Verschillen tussen een subgroep en het totaal worden alleen gerapporteerd als er geen overlap is tussen de 95% betrouwbaarheidsintervallen rond het gemiddelde.

zichtbare en onzichtbare slachtoffers, hieronder wordt in detail beschreven hoe deze groepen gedefinieerd zijn voor de data uit de Vm en de enquête.

Definitie onzichtbare slachtoffers

In dit onderzoek worden er twee verschillende definities van onzichtbare slachtoffers gehanteerd. Eén definitie voor data uit de landelijke Veiligheidsmonitor en één voor data uit de enquête onder het I&O Panel die specifiek voor dit onderzoek van Slachtofferhulp Nederland is georganiseerd.

In de enquête in het I&O Panel voor Slachtofferhulp Nederland is de definitie als volgt:

Zichtbare slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen hebben a) het voorval zelf gemeld bij de politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere hulpverlenende instantie, of b) hebben het voorval niet zelf gemeld, maar hun betrokkenheid bij het voorval is wel bekend bij de politie (omdat iemand anders het voorval heeft gemeld of de politie het zelf heeft ontdekt).

Onzichtbare slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen hebben het voorval niet zelf gemeld bij de politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere hulpverlenende instantie, en het voorval is a) niet bekend bij de politie of b) het voorval is wel bekend bij de politie maar de betrokkenheid van het slachtoffer niet.

Voor analyse van slachtoffers in de Veiligheidsmonitor is de volgende definitie gebruikt:

De zichtbaarheid van slachtoffers van zowel traditionele als online criminaliteit is bepaald aan de hand van het gegeven of zij het delict gemeld hebben of aangifte van hebben gedaan bij de politie. Zichtbare slachtoffers hebben wel gemeld, onzichtbare slachtoffers niet.

De verschillen in definitie zijn dus tweeledig. Ten eerste is de definitie van slachtofferschap in de enquête voor Slachtofferhulp Nederland veel breder dan in de Veiligheidsmonitor. Voor Slachtofferhulp Nederland tellen ook andere ingrijpende gebeurtenissen mee, niet alleen delicten. Ook is Slachtofferhulp Nederland niet alleen geïnteresseerd in persoonlijk slachtofferschap, maar ook indirect slachtofferschap van naasten, nabestaanden en omstanders. Daarnaast is de definitie van bekendheid breder. In de Veiligheidsmonitor zit alleen of een slachtoffer het delict zelf heeft gemeld, maar slachtoffers van een gebeurtenis kunnen ook in beeld zijn bij hulpverlenende instanties omdat anderen voor hen hebben gemeld of omdat de politie dit zelf heeft ontdekt.

Als laatste speelt het nog een rol dat in de enquête voor SHN er één totaal voor slachtofferschap van ingrijpende gebeurtenissen kan worden gegeven. In de Veiligheidsmonitor wordt er onderscheid gemaakt tussen traditionele delicten (geweld, vermogensdelicten, vernielingen) en

online delicten. Deze groepen kunnen niet worden gecombineerd met de openbaar toegankelijke informatie, aangezien er overlap kan bestaan tussen de groepen, en worden dus in de analyse apart benoemd.

1.5 Leeswijzer

Het rapport bestaat uit zes inhoudelijke hoofdstukken, opgebouwd vanuit de onderzoeksvragen.

Hoofdstuk 2. Wat verstaat men onder het begrip ‘slachtoffer’?

In dit hoofdstuk beschrijven we wat bij Nederlanders opkomt bij het begrip slachtoffer.

Hoofdstuk 3. Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?

In dit hoofdstuk beschrijven we eerst wat Nederlanders in het algemeen onder de term ‘slachtoffer’ verstaan. Hierna gaan we in op de schatting van het aantal zichtbare en onzichtbare slachtoffers, volgens de Veiligheidsmonitor en volgens de enquête in het I&O Panel.

Hoofdstuk 4. Hoe verschilt de groep onzichtbare slachtoffers van slachtoffers die wél hulp hebben gezocht?

We gaan in deze vergelijking in op het delicttype, het soort slachtoffer en de achtergrondkenmerken geslacht, leeftijd en migratieachtergrond.

Hoofdstuk 5. Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?

Dit hoofdstuk gaat in op de redenen voor slachtoffers om de ingrijpende gebeurtenis niet te melden en om geen hulp te zoeken.

Hoofdstuk 6. Wanneer iemand geen hulp heeft gezocht, heeft dit diegene in problemen gebracht?

Dit hoofdstuk beschrijft de verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers in het ondervinden van schade, het aanvragen en krijgen van een schadevergoeding. Dit hoofdstuk sluit af met andere nadelige gevolgen van slachtofferschap en de verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers.

Hoofdstuk 7. Weet je waar het loket voor hulp is?

In dit hoofdstuk komt de bekendheid onder slachtoffers met Slachtofferhulp Nederland aan bod en in hoeverre Slachtofferhulp Nederland volgens slachtoffers hen had kunnen helpen.

- “Benadeelde door iemand met boze opzet.”
- “Een persoon die op enigerlei wijze de dupe geworden is van een onrechtmatige daad van een andere persoon of rechtspersoon.”
- “Een persoon die een buitengewoon schokkende gebeurtenis heeft moeten meemaken.”
- “Iemand die een schokkende ervaring heeft gehad en daardoor lichamelijke of psychische problemen heeft overgehouden.”
- “Iemand die is getroffen door een gebeurtenis en daardoor pijn ondervindt. Dat kan geestelijk of lichamelijk zijn. Bijvoorbeeld door een ongeval of een beroving of anderszins.”
- “Iemand die last ervaart van een gebeurtenis die door een andere persoon, of een gebeurtenis buiten zijn/haar eigen schuld gebeurt.”
- “Mens (of dier) die buiten zijn schuld lichamelijke, financiële of geestelijke schade lijdt.”
- “Ongeluk in het verkeer, iemand die beroofd wordt, oplichting.”
- “Persoon, getroffen door geweld, misdaad, fraude, hetgeen een negatieve impact heeft op de persoon.”
- “Wanneer je iets ergs meegemaakt hebt. Door toedoen van een ander, situatie of voorval.”
- “Zonder toestemming in iets niet gewenst verwickeld geraakt.”

3 Hoe groot is de groep onzichtbare slachtoffers?

3.1 Schattingen aantal slachtoffers op basis van de enquête

Met een betrouwbaarheid van 95 procent heeft 27 tot 29 procent³ van de Nederlanders in de afgelopen 12 maanden een of meer ingrijpende gebeurtenissen⁴ meegemaakt. Op basis van de onderzoekspopulatie waarvoor de weging is samengesteld zijn dit ongeveer 3.735.000 tot 4.011.000 slachtoffers in het afgelopen jaar.

Als we hier alleen persoonlijke slachtoffers van delicten⁵ van nemen, dan komen we met de gegevens uit de enquête op 13 procent slachtofferschap, wat iets lager is dan het percentage slachtofferschap traditionele criminaliteit in de Veiligheidsmonitor (17,1%). Dat is ook te verwachten aangezien slachtofferschap in de Veiligheidsmonitor veel gedetailleerder wordt uitgevraagd dan in de enquête.

De verdeling van deze 27-29 procent van de Nederlanders die slachtoffer zijn geworden van een ingrijpende gebeurtenis in de afgelopen 12 maanden naar zichtbaarheid is als volgt: 11,3 procent is zichtbaar slachtoffer, 12,6 procent is onzichtbaar slachtoffer en 3,7 procent van de slachtoffers weet niet of ze als slachtoffers zichtbaar zijn bij de politie. De rest van de slachtoffers (1,3%) heeft niet alle vragen ingevuld op basis waarvan zichtbaarheid is bepaald. Op basis van deze percentages is een onder- en bovengrens voor het aantal onzichtbare slachtoffers te berekenen.

De ondergrens is de onderzoekspopulatie vermenigvuldigd met het percentage onzichtbare slachtoffers minus de nauwkeurigheidsmarge. De bovengrens is dan de onderzoekspopulatie vermenigvuldigd met het percentage onzichtbare slachtoffers plus het percentage dat niet weet of ze als slachtoffer zichtbaar zijn bij de politie plus de nauwkeurigheidsmarge.

Het aantal onzichtbare slachtoffers in Nederland op basis van de peiling zit daarmee tussen de 1.618.000 en de 2.379.000.

³ Het steekproefgemiddelde is 28 procent, met een nauwkeurigheidsmarge van 0,92 procent.

⁴ Fraude of oplichting; geweldsmisdrijf; vernieling, vandalisme of brandstichting; inbraak of diefstal; seksueel misdrijf en seksueel getinte misdrijven; een verkeersongeval met ernstige schade en/of slachtoffers; een vermissing; iemand die zichzelf van het leven heeft benomen (zelfdoding); of een grote ramp of crisis met ernstige schade en/of slachtoffers

⁵ Fraude of oplichting; geweldsmisdrijf; vernieling, vandalisme of brandstichting; inbraak of diefstal; seksueel misdrijf en seksueel getinte misdrijven

3.2 Schattingen aantal slachtoffers op basis van de Veiligheidsmonitor

Zoals in de inleiding is benoemd worden er aparte schattingen gemaakt voor de aantallen (on)zichtbare slachtoffers van traditionele criminaliteit en van online criminaliteit. Deze groepen kunnen overlappen, maar het is niet bekend hoeveel overlap er precies is. De groepen kunnen in ieder geval niet worden opgeteld.

De schattingen worden gemaakt met de onderzoekspopulatie⁶ als basis en als factoren de gewogen percentages inclusief boven- en ondergrenzen uit de tabellenbijlage van de landelijke rapportage van de Veiligheidsmonitor 2021⁷, H4 en H5.

Eerst wordt in Tabel 3.1 het aantal slachtoffers van delicten (traditioneel en online) uitgerekend met de onderzoekspopulatie en het percentage slachtoffers (onder- en bovengrens tussen haakjes). Vervolgens worden in Tabel 3.2 en Tabel 3.3 deze percentages doorgerekend naar het aantal onzichtbare en zichtbare slachtoffers met het percentage gemeld (waarbij ook de onder- en bovengrenzen voor het percentage melding worden meegenomen in de totale schatting).

Tabel 3.1 – Schatting aantal slachtoffers delicten (VM21)

Slachtoffers traditionele criminaliteit	Slachtoffers online criminaliteit
<ul style="list-style-type: none"> Aantal slachtoffers = Populatie x percentage slachtofferschap. Aantal slachtoffers = $14.763.684 \times 17,1\%$ (16,9% – 17,4%). Aantal slachtoffers = 2.524.590 (2.495.062 – 2.568.881). 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal slachtoffers = Populatie x percentage slachtofferschap. Aantal slachtoffers = $14.763.684 \times 16,9\%$ (16,7% – 17,2%). Aantal slachtoffers = 2.495.062 (2.465.535 – 2.539.353).

Tabel 3.2 - Schatting aantal onzichtbare slachtoffers traditionele delicten (VM21)

Onzichtbare slachtoffers traditionele criminaliteit	Zichtbare slachtoffers traditionele criminaliteit
<ul style="list-style-type: none"> Aantal onzichtbare slachtoffers = aantal slachtoffers x (1 - percentage melding) Aantal onzichtbare slachtoffers = $2.524.590$ ($2.495.062 - 2.568.881$) x 62,5% (61,7% – 63,3%). Aantal onzichtbare slachtoffers = 1.577.869 (1.539.453 – 1.626.101). 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal zichtbare slachtoffers = aantal slachtoffers x percentage melding. Aantal zichtbare slachtoffers = $2.524.590$ ($2.495.062 - 2.568.881$) x 37,5% (36,7% – 38,3%). Aantal zichtbare slachtoffers = 946.721 (915.688 – 983.881).

⁶ Inwoners van 15 jaar en ouder, 2021.

⁷ <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2022/09/veiligheidsmonitor-2021>

Tabel 3.3 - Schatting aantal onzichtbare slachtoffers online delicten (VM21)

Onzichtbare slachtoffers online criminaliteit	Zichtbare slachtoffers online criminaliteit
<ul style="list-style-type: none"> Aantal onzichtbare slachtoffers = aantal slachtoffers x (1 - percentage melding) Aantal onzichtbare slachtoffers = 2.495.062 (2.465.535 - 2.539.353) x 53,5% (52,7% - 54,3%). Aantal onzichtbare slachtoffers = 1.334.858 (1.299.337 - 1.378.869). 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal zichtbare slachtoffers = aantal slachtoffers x percentage melding. Aantal zichtbare slachtoffers = 2.495.062 (2.465.535 - 2.539.353) x 46,5% (45,7% - 47,3%). Aantal zichtbare slachtoffers = 1.160.204 (1.126.749 - 1.201.114).

Het aantal onzichtbare slachtoffers in Nederland op basis van de Veiligheidsmonitor 2021 is tussen de 1.539.000 en 1.626.000 voor wat betreft traditionele criminaliteit (geweld, vermogensdelicten en vernielingen) en tussen de 1.299.000 en 1.379.000 voor online criminaliteit. Op basis van de Veiligheidsmonitor kan er geen totaal aantal onzichtbare slachtoffers voor alle delicten berekend worden.

4 Hoe verschilt de groep onzichtbare slachtoffers van slachtoffers die wél hulp hebben gezocht?

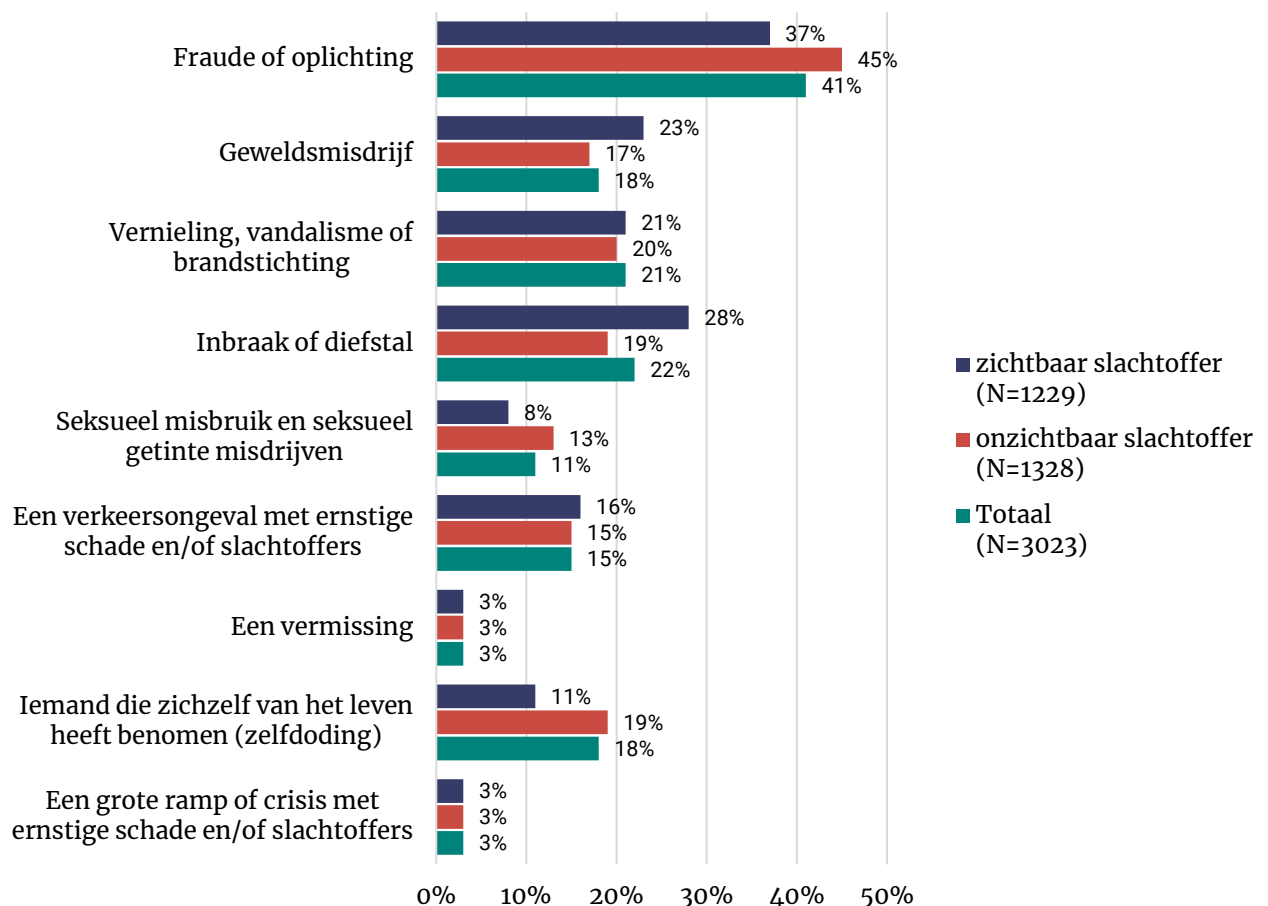
4.1 Inleiding

Om verschillen tussen onzichtbare en zichtbare slachtoffers te analyseren is er gekeken naar de volgende kenmerken: delicttype, 'soort' slachtoffer en achtergrondkenmerken. Slachtoffers van wie we op basis van de antwoorden in de peiling niet weten of ze zichtbaar zijn of niet zijn in deze analyses buiten beschouwing gelaten. De vermelde percentages komen steeds uit de peiling in het I&O Panel en worden alleen gebruikt voor de uitsplitsing op totaalniveau. Voor de verdere verschillen naar kenmerken als geslacht, leeftijd en herkomst tussen onzichtbare slachtoffers en slachtoffers die wél hulp hebben gezocht uitgesplitst naar delict(type) maken we gebruik van de Veiligheidsmonitor vanwege de hogere aantallen en dus betrouwbaarheid per delict(type).

4.2 Delicttype

Onzichtbare slachtoffers hebben in vergelijking met zichtbare slachtoffers relatief vaak fraude of oplichting (45% van onzichtbare slachtoffers); seksueel misbruik of seksueel getinte misdrijven (13%); of een zelfdoding meegemaakt (19%). Zichtbare slachtoffers hadden relatief vaak te maken met een geweldsmisdrijf (23% van zichtbare slachtoffers), inbraak of diefstal (28%).

Figuur 4.1 - Zichtbaarheid naar delicttype (I&O Panel), % van slachtoffers, meerdere antwoorden mogelijk

Dit beeld wordt deels bevestigd met de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor (Tabel 4.1). Slachtoffers van inbraak en verschillende vormen van diefstal melden dit relatief vaak bij de politie en zijn dus zichtbaar, terwijl slachtoffers van seksuele delicten relatief vaak onzichtbaar zijn. Uit de Veiligheidsmonitor valt het beeld bij geweldsmisdrijven verder te specificeren: slachtoffers van mishandeling zijn wel zichtbaar, terwijl slachtoffers van bedreiging zich minder vaak melden.

Tabel 4.1 - Zichtbaarheid naar delicttype (VM21)

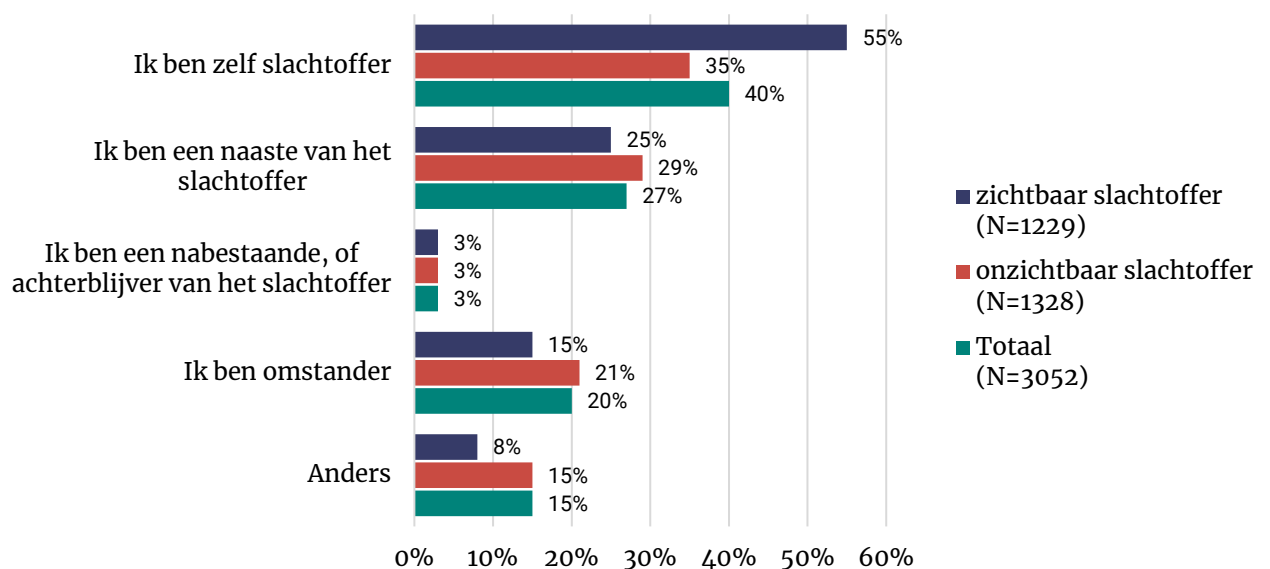
	Relatief vaak onzichtbaar bij...	Relatief vaak zichtbaar bij...
Traditionele criminaliteit totaal	Gewelddelicten totaal; bedreiging (fysiek); seksuele delicten; overige diefstal; vernielingen totaal	Mishandeling; vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; autodiefstal; diefstal uit de auto; diefstal andere voertuigen; (poging tot) zakkenrollerij, beroving
Online criminaliteit totaal	Aankoopfraude; hacken; bedreiging	Fraude betalingsverkeer; identiteitsfraude; phishing; pesten; stalken; shamesexting

4.3 Soort slachtoffer

Onzichtbare slachtoffers zijn relatief vaak de naasten, omstanders of andere relaties van de directe slachtoffers. Van de zichtbare slachtoffers is meer dan de helft (55%) direct slachtoffer van de ingrijpende gebeurtenis.

Een deel van de andere antwoorden die is gegeven kan ingedeeld worden bij naaste (directe familie) of omstander (getuige), maar veel antwoorden zijn ook van respondenten die het voorval indirect hebben meegekregen als burens, kennissen, vrienden, familie in de tweede of derde graad (neef, tante e.d.), collega, begeleider etc.

Figuur 4.2 - Zichtbaarheid naar soort slachtoffer (I&O Panel), % van slachtoffers

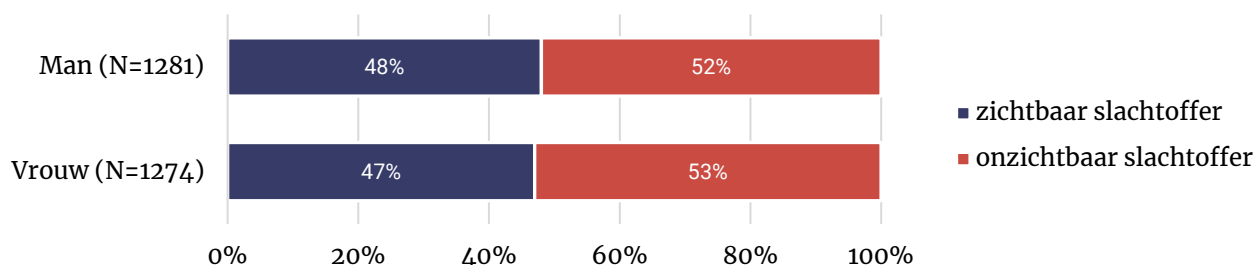

Dit gegeven kan niet gestaafd worden met de Veiligheidsmonitor, aangezien in dat onderzoek alleen naar persoonlijk slachtofferschap wordt gevraagd.

4.4 Geslacht

Er zijn geen significante verschillen in zichtbaarheid naar geslacht. Bij mannen is 52 procent van de slachtoffers onzichtbaar, bij vrouwen is dit 53 procent.

Figuur 4.3 - Zichtbaarheid naar geslacht (I&O Panel), % van slachtoffers

Ook als we in de Veiligheidsmonitor kijken naar verschillen in zichtbaarheid naar geslacht bij verschillende delict(typ)en zijn er nauwelijks verschillen. Alleen bij online criminaliteit zijn mannelijke slachtoffers van stalken relatief vaak onzichtbaar en doen vrouwelijke slachtoffers van shamesexting vaker melding dan gemiddeld.

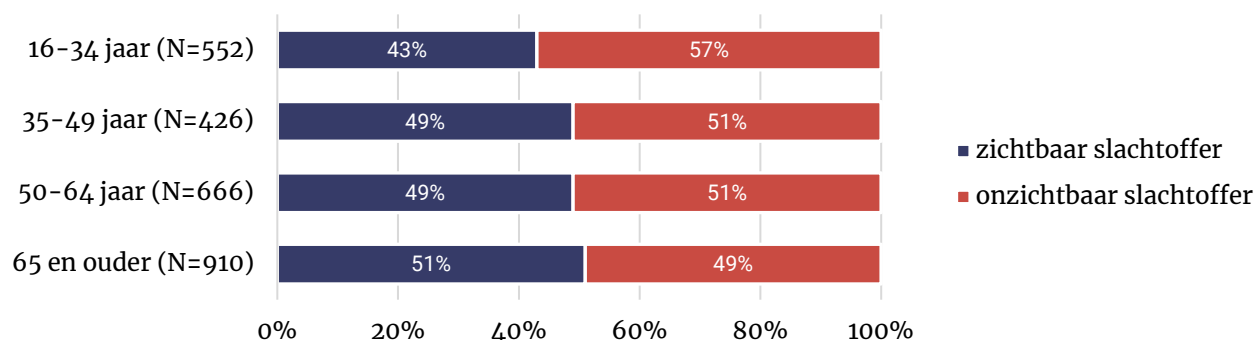
Tabel 4.2 - Zichtbaarheid naar geslacht (VM21)

	Relatief vaak onzichtbaar bij...	Relatief vaak zichtbaar bij...
Traditionele criminaliteit - mannen	-	-
Traditionele criminaliteit - vrouwen	-	-
Online criminaliteit - mannen	Stalken	-
Online criminaliteit - vrouwen	-	Shamesexting

4.5 Leeftijd

Jongere slachtoffers zijn relatief vaak onzichtbaar (57% van slachtoffers 16-34 jaar) in vergelijking met oudere slachtoffers (49% van slachtoffers 65 jaar en ouder).

Figuur 4.4 - Zichtbaarheid naar leeftijdsklasse (I&O Panel), % van slachtoffers

Deze relatie tussen leeftijd en zichtbaarheid van de slachtoffers zien we ook terug in de Veiligheidsmonitor bij een groot aantal, vooral traditionele, delicten (Tabel 4.3). Op basis van de uitkomsten van de Veiligheidsmonitor 2021 zijn jongeren tussen de 15 en 24 jaar relatief vaak onzichtbaar bij zowel traditionele als online criminaliteit. Echter blijkt uit de Veiligheidsmonitor dat niet alleen slachtoffers van 65 jaar en ouder, maar ook slachtoffers van 45 t/m 64 jaar al relatief vaak zichtbaar zijn bij traditionele delicten in vergelijking met het gemiddelde.

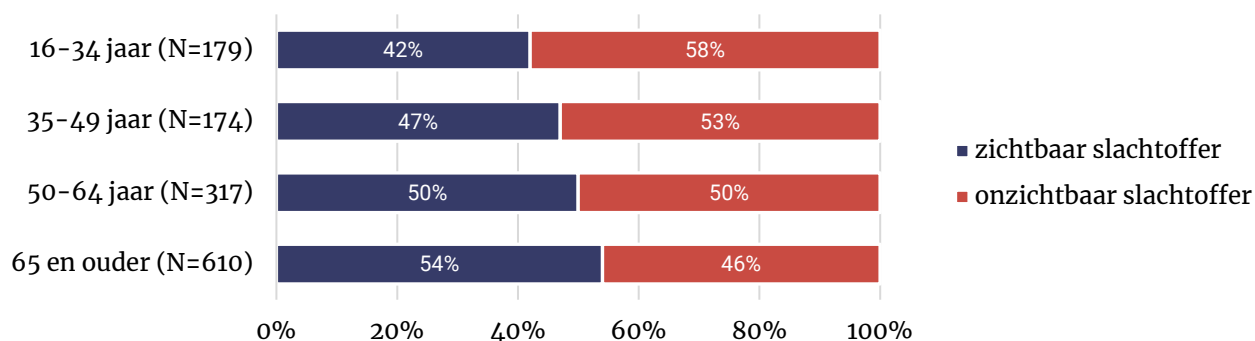
Tabel 4.3 - Zichtbaarheid naar leeftijd (VM21)

	Relatief vaak onzichtbaar bij...	Relatief vaak zichtbaar bij...
Traditionele criminaliteit – 15 t/m 24 jaar	Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); mishandeling; vermogensdelicten totaal; fietsdiefstal; (poging tot) zakkenrollerij, beroving; vernielingen totaal	
Traditionele criminaliteit – 25 t/m 44 jaar	fietsdiefstal	
Traditionele criminaliteit – 45 t/m 64 jaar		Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); vermogensdelicten totaal; fietsdiefstal; vernielingen totaal
Traditionele criminaliteit – 65 jaar en ouder		Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; vernielingen totaal
Online criminaliteit – 15 t/m 24 jaar	Online criminaliteit totaal; fraude betalingsverkeer; hacken; bedreiging	
Online criminaliteit – 25 t/m 44 jaar	Phishing	Aankoopfraude
Online criminaliteit – 45 t/m 64 jaar		Hacken; bedreiging
Online criminaliteit – 65 jaar en ouder	Aankoopfraude	Identiteitsfraude; phishing

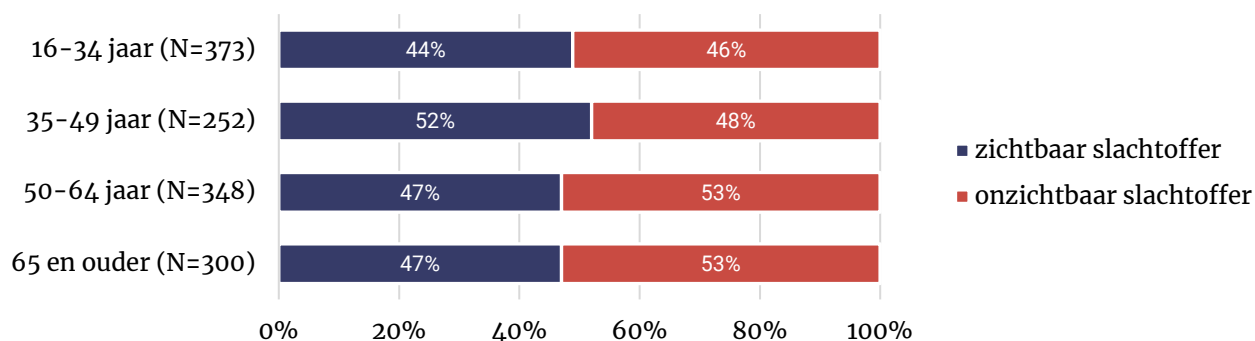
4.6 Interactie geslacht en leeftijd

Als we de kruistabel van zichtbaarheid naar geslacht en leeftijd combineren dan is er een (beperkt) interactie-effect zichtbaar. De zichtbaarheid van mannelijke slachtoffers verschilt sterker naar leeftijd (Figuur 4.5) dan die van vrouwelijke slachtoffers (Figuur 4.6). Onder jongere mannen is de groep onzichtbare slachtoffers groter dan onder oudere mannen. Voor vrouwelijke slachtoffers is er geen significant verschil in zichtbaarheid naar leeftijd.

Figuur 4.5 - Zichtbaarheid naar geslacht (mannen) en leeftijdsklasse (I&O Panel), % van slachtoffers

Figuur 4.6 - Zichtbaarheid naar geslacht (vrouwen) en leeftijdsklasse (I&O Panel), % van slachtoffers

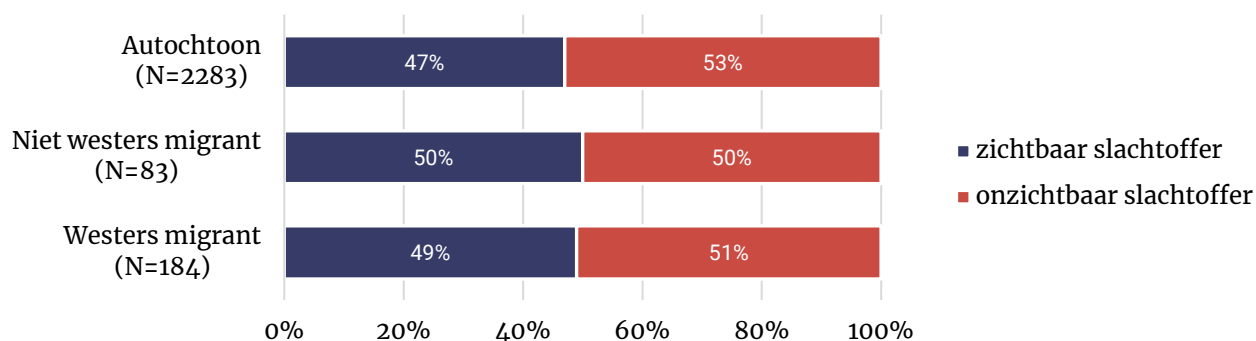

Dit interactie-effect voor de combinatie van geslacht en leeftijd zien we overigens niet terug in de Veiligheidsmonitor. Het algemene beeld is dat er voor mannen en vrouwen geen verschillen zijn naar leeftijd en wel of niet zichtbaar slachtoffer zijn. Alleen op een aantal delicttypen zijn verschillen zichtbaar. We zien bijvoorbeeld in de Veiligheidsmonitor dat vrouwen van 15-24 jaar het minst zichtbaar zijn van alle slachtoffers van geweldsdelicten (totaal) en mannen van 15-24 jaar het minst zichtbaar van alle slachtoffers van fysieke bedreiging. Vrouwen van 65 jaar en ouder zijn het minst zichtbaar van alle slachtoffers van online aankoopfraude.

4.7 Migratieachtergrond

Er zijn geen significante verschillen in de zichtbaarheid van slachtoffers naar migratieachtergrond. Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond zijn ongeveer even vaak onzichtbaar (50%) als autochtone slachtoffers (53%).

Figuur 4.7 - Zichtbaarheid naar migratieachtergrond (I&O Panel), % van slachtoffers

In de Veiligheidsmonitor zien we hetzelfde beeld bij de meeste delicttypen. Alleen bij vermogensdelicten zien we dat slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond relatief vaker onzichtbaar zijn dan autochtone slachtoffers. Bij geweldsdelicten doen slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond juist relatief vaak melding.

Tabel 4.4 - Zichtbaarheid naar migratieachtergrond

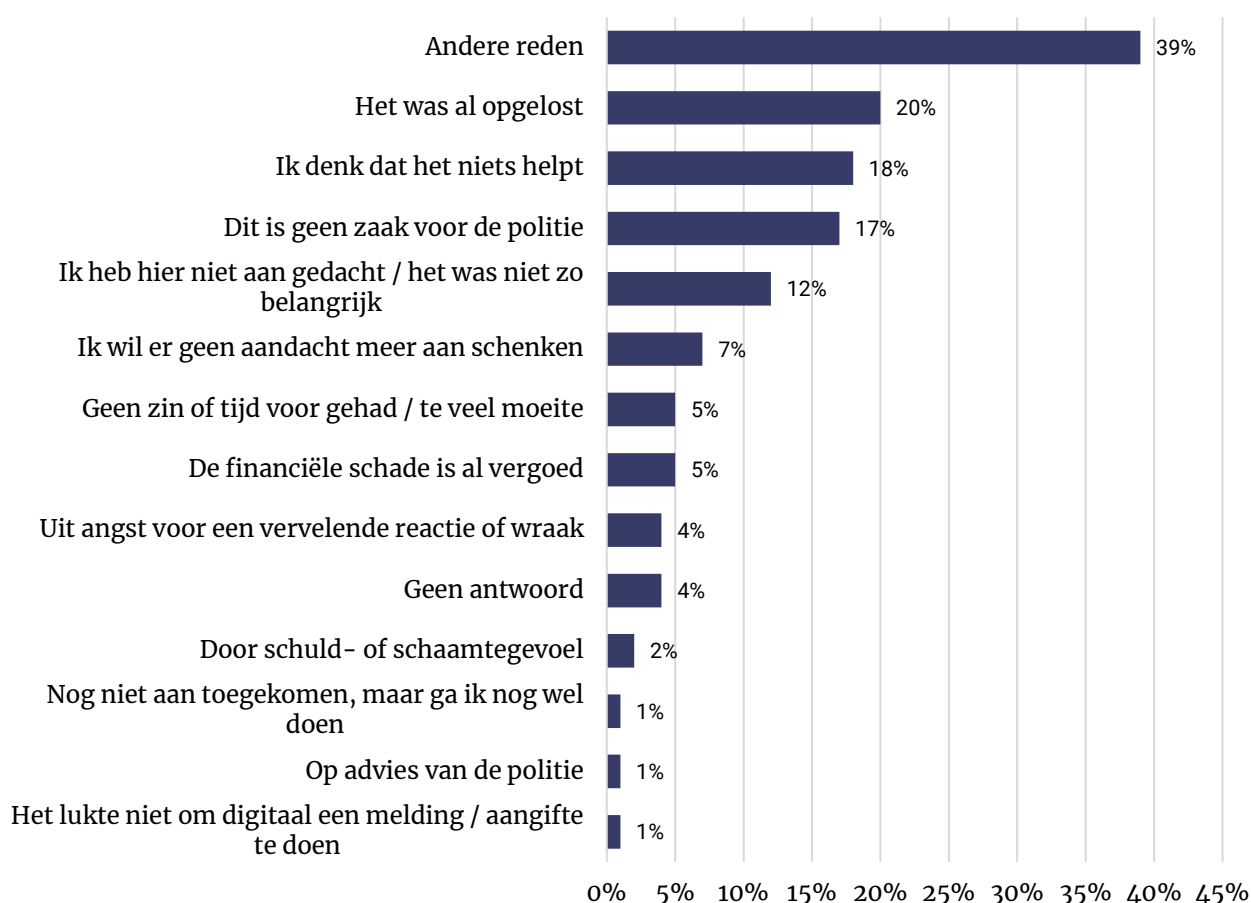
	Relatief vaak onzichtbaar bij...	Relatief vaak zichtbaar bij...
Traditionele criminaliteit – Nederland	-	Vermogensdelicten totaal; fietsdiefstal
Traditionele criminaliteit – Westers	-	-
Traditionele criminaliteit – Niet-westers	Vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak	Geweldsdelicten totaal
Online criminaliteit – Nederland	-	-
Online criminaliteit – Westers	-	-
Online criminaliteit – Niet-westers	-	-

5 Waarom zijn sommige slachtoffers onzichtbaar?

5.1 Reden(en) om niet te melden

Slachtoffers kunnen verschillende redenen hebben om de ingrijpende gebeurtenis die zij hebben meegemaakt niet te melden bij de politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere organisatie. De meest genoemde redenen zijn 'een andere reden' (39%); 'het was al opgelost' (20%); 'ik denk dat het niets helpt' (18%); en 'dit is geen zaak voor de politie' (17%). Er is geen vervolgvraag gesteld naar welke andere redenen slachtoffers hadden om niet te melden.

Figuur 5.1 - Reden(en) om niet te melden (I&O Panel), % van slachtoffers die voorval niet gemeld hebben (N=1913)

Slachtoffers die wel in beeld zijn bij de instanties (omdat iemand anders het voorval heeft gemeld of de politie het zelf ontdekt heeft), noemen eigenlijk voornamelijk alleen 'een andere reden' (62%) of 'het was al opgelost' (20%). De rest van de redenen wordt door minder dan 5 procent genoemd.

In de Veiligheidsmonitor 2021 werden 'een andere reden' (14%) en 'het was al opgelost' (6%) veel minder vaak als reden gegeven om traditionele delicten niet te melden bij de politie. De meest genoemde redenen in de Veiligheidsmonitor waren 'het helpt toch niets' (41%) en 'niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk' (26%).

Voor online criminaliteit totaal zijn er geen percentages bekend voor redenen om niet te melden, alleen per delict. Hier zijn de belangrijkste redenen bij vormen van online oplichting en fraude 'niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk'; 'het helpt toch niets' en 'het was al opgelost'. Bij vormen van online bedreiging en intimidatie worden 'niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk' en 'het helpt toch niets' het vaakst genoemd, maar wordt 'het was al opgelost' duidelijk minder vaak genoemd dan bij de vormen van online oplichting en fraude.

Redenen om niet te melden naar geslacht

Uit de enquête in het I&O Panel blijkt dat mannelijke en vrouwelijke slachtoffers verschillende redenen noemen om niet te melden. Mannelijke slachtoffers noemen vaker dan gemiddeld dat het al was opgelost (22%), of dat ze er geen zin of tijd voor hebben gehad (7%). Vrouwelijke slachtoffers noemen relatief vaak dat zij niet hebben gemeld bij de politie uit angst voor een vervelende reactie of wraak (5%), door schuld- of schaamtegevoel (3%) of op advies van de politie (1%).

Redenen om niet te melden naar leeftijd

Slachtoffers van 16-34 jaar noemen vaker dan oudere slachtoffers van 50-64 jaar dat het al opgelost was (23%) dat ze er niet aan gedacht hebben of dat het niet zo belangrijk was (15%), geen zin of tijd voor hebben gehad (7%), of door schuld- of schaamtegevoel (4%). Zij geven minder vaak als reden dat de financiële schade al is vergoed (3%).

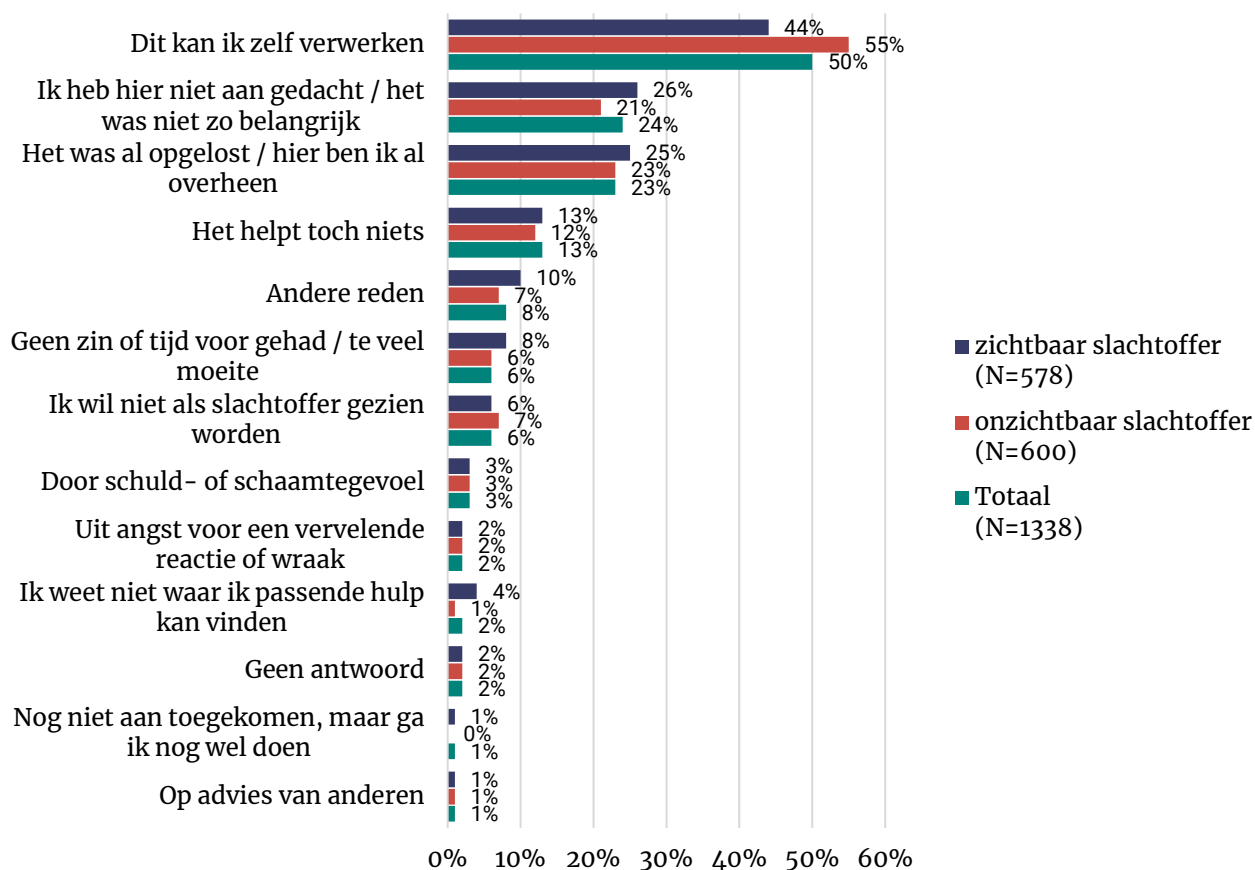
5.2 Redenen om geen hulp te zoeken voor nadelige gevolgen

Slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen die hier nadelige gevolgen van hebben ervaren is gevraagd of ze hier hulp voor hebben gezocht. Dit wordt beschreven in paragraaf 6.6 en verder. Slachtoffers die wel nadelige gevolgen hebben ervaren, maar hier geen hulp voor hebben gezocht zijn gevraagd naar hun reden(en) om geen hulp te zoeken.

Onzichtbare slachtoffers die geen hulp hebben gezocht noemen relatief vaak als reden dat ze dit zelf kunnen verwerken (55%). Slachtoffers die wel in beeld zijn bij de politie of andere instanties, maar die geen hulp hebben gezocht voor nadelige gevolgen die zij ervaren noemen relatief vaak als reden dat zij hier niet aan gedacht hebben / dat het niet zo belangrijk was (26%), maar ook vaker dat ze niet weten waar ze passende hulp kunnen vinden (4%). Het niet weten waar men passende hulp kan vinden is voor onzichtbare slachtoffers vrijwel nooit een reden geweest om geen hulp te zoeken (1%).

Figuur 5.2 - Zichtbaarheid naar reden geen hulp te zoeken voor nadelige gevolgen (I&O Panel), % van slachtoffers die nadelige gevolgen ervaren van het voorval

Verschillen in redeneren om geen hulp te zoeken naar geslacht

Mannelijke slachtoffers geven relatief vaak aan dat hulp toch niets helpt of dat ze het zelf kunnen verwerken in vergelijking met vrouwen. Vrouwelijke slachtoffers noemen vaker dan mannen dat ze er niet aan hebben gedacht of dat het niet zo belangrijk was en dat ze geen hulp hebben gezocht door schuld- of schaamtegevoel.

Verschillen in redeneren om geen hulp te zoeken naar leeftijd

Slachtoffers jonger dan 50 jaar geven relatief vaak aan dat het niet zo belangrijk was of dat ze er al overheen zijn in vergelijking met slachtoffers van boven de 50. Dit kan duiden op hogere veerkracht van jongere slachtoffers. Slachtoffers van 16-34 jaar noemen vaker dan 65-plussers dat ze geen zin of tijd hebben gehad om hulp te zoeken.

Verschillen in redeneren om geen hulp te zoeken naar migratieachtergrond

Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond noemen relatief vaak dat het toch niets helpt (26%) of dat ze niet weten waar ze passende hulp kunnen vinden (11%) in vergelijking met autochtone slachtoffers.

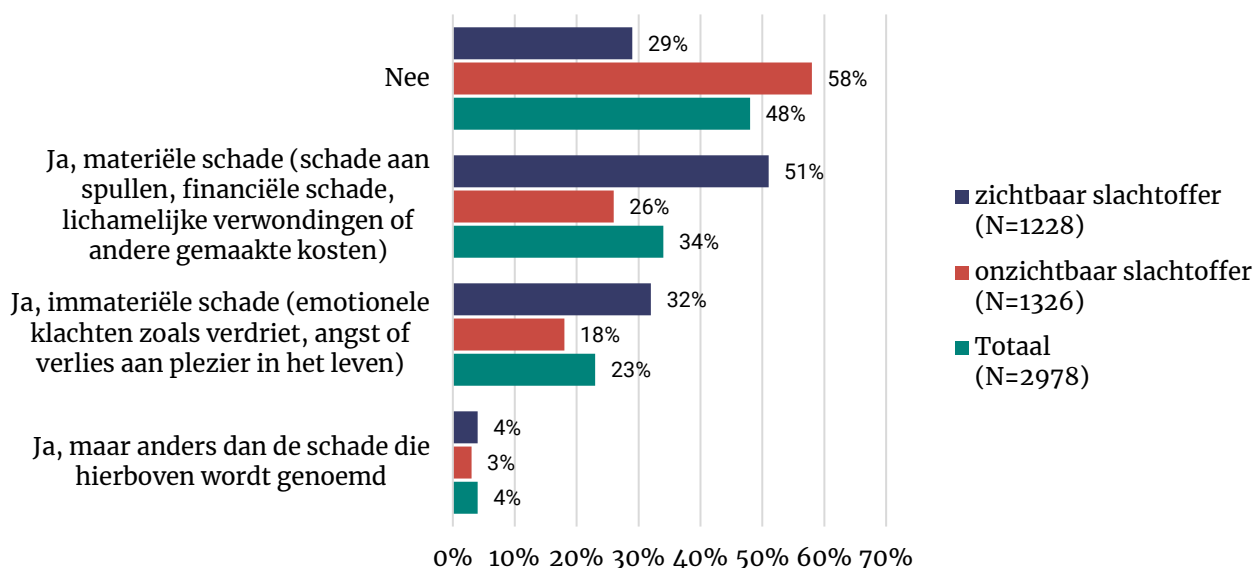

6 Wanneer iemand geen hulp heeft gezocht, heeft dit diegene in problemen gebracht?

6.1 Schade als gevolg van ingrijpende gebeurtenis

De meerderheid van de onzichtbare slachtoffers heeft geen schade opgelopen als gevolg van het voorval (58%) tegenover minder dan een derde van de slachtoffers die wel in beeld zijn bij instanties (29%). Slachtoffers die wel zichtbaar zijn bij de politie of andere instanties hadden meestal materiële schade en/of lichamelijk letsel (51%), gevolgd door immateriële schade (32%).

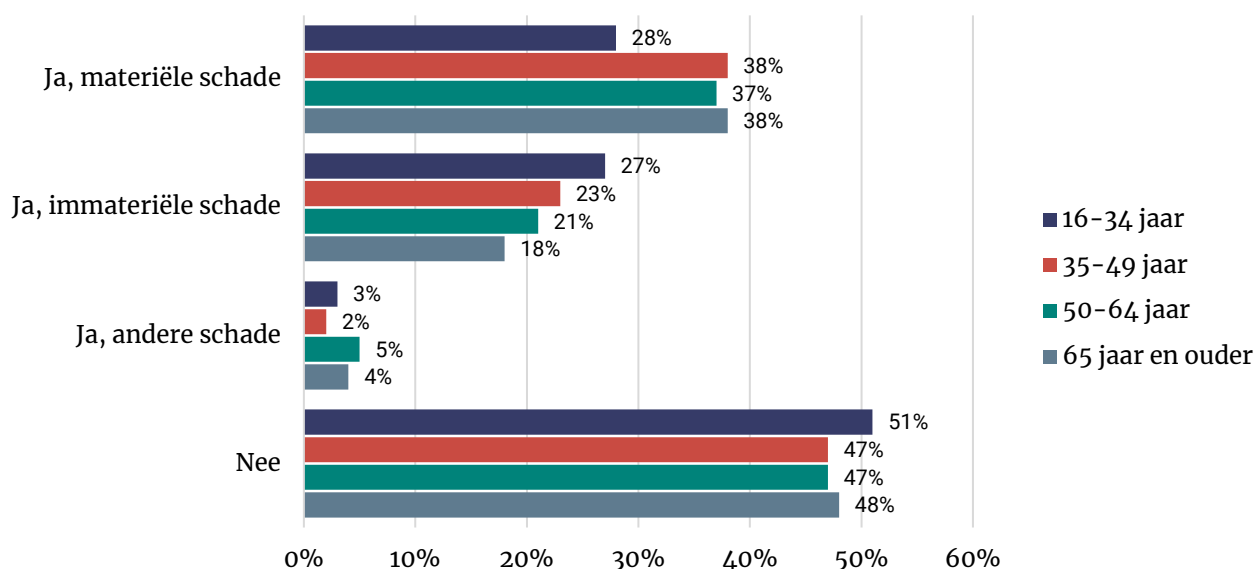
Figuur 6.1 - Zichtbaarheid naar schade (I&O Panel), % van slachtoffers, meerdere antwoorden mogelijk

Verschillen in schade naar geslacht, leeftijd en migratieachtergrond

Er is hierbij ook duidelijk onderscheid in schade naar achtergrondkenmerken. Mannelijke slachtoffers hadden relatief vaker materiële schade (39%) dan vrouwen (30%), en vrouwen vaker immateriële schade (27%) dan mannen (19%). Immateriële schade komt ook relatief vaak voor onder slachtoffers van 16-34 jaar (27%) ten opzichte van oudere leeftijdsgroepen, die vaker materiële schade hebben (Figuur 6.2). Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben ook vaker immateriële schade (34%) in vergelijking met autochtone slachtoffers(22%).

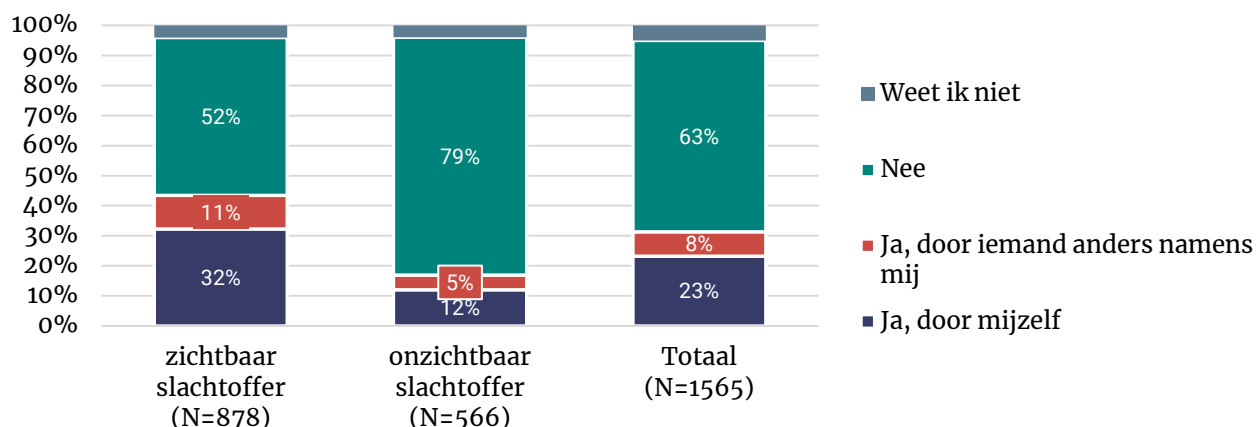
Figuur 6.2 - Leeftijd naar schade als gevolg van ingrijpende gebeurtenis (I&O Panel), % van slachtoffers, meerdere antwoorden mogelijk

6.2 Schadevergoeding aanvragen

Slachtoffers die materiële, immateriële schade en/of andere schade hebben opgelopen als gevolg van het voorval is gevraagd of zij een verzoek tot schadevergoeding hebben gedaan. Een ruime meerderheid van de onzichtbare slachtoffers heeft ook geen verzoek tot schadevergoeding gedaan (79%), tegenover 52 procent van de zichtbare slachtoffers met schade.

Figuur 6.3 - Zichtbaarheid naar verzoek schadevergoeding (I&O Panel), % van slachtoffers met schade

Verschillen in verzoek schadevergoeding naar geslacht, leeftijd en migratieachtergrond

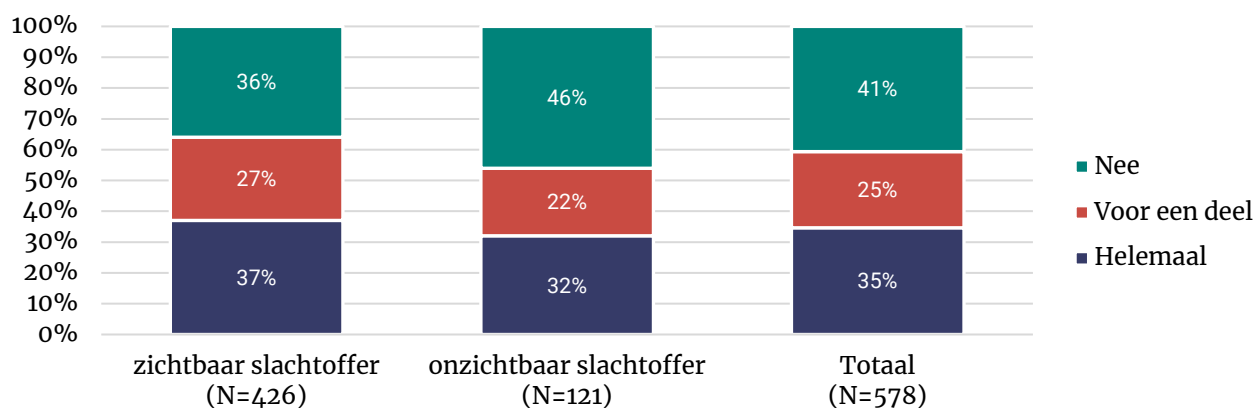
Mannelijke slachtoffers (28%) deden vaker (zelf) een verzoek tot schadevergoeding dan vrouwen (18%), wat aansluit bij de constatering dat mannelijke slachtoffers relatief vaak materiële schade hebben en vrouwen vaker immateriële schade (waar de financiële schade moeilijker van is vast te stellen). Slachtoffers van 65 jaar en ouder (34%) deden het vaakst (zelf) een verzoek tot schadevergoeding van alle leeftijdsgroepen. Er was geen verschil naar migratieherkomst in het wel of niet doen van een verzoek tot schadevergoeding.

6.3 Schade vergoed krijgen

Slachtoffers die een verzoek tot schadevergoeding hebben gedaan (zelf of iemand anders), en slachtoffers die zelf niet zeker weten of iemand zo'n verzoek heeft gedaan is gevraagd of zij de schade vergoed hebben gekregen. Onzichtbare slachtoffers die wel een verzoek tot schadevergoeding hebben gedaan kregen de schade vaker niet vergoed (46%) dan zichtbare slachtoffers (36%). Dit geldt voor alle vormen van schade (materieel, immaterieel en anders).

Figuur 6.4 - Zichtbaarheid naar schade vergoed krijgen (I&O Panel), % van slachtoffers die schadevergoeding hebben gevraagd

Verschillen in krijgen van schadevergoeding naar geslacht, leeftijd en migratieachtergrond

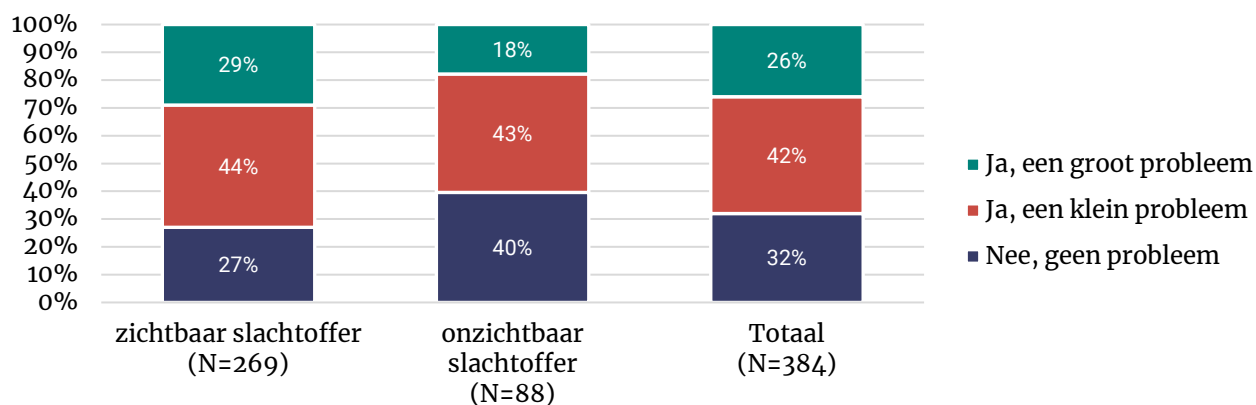
Mannelijke slachtoffers die schadevergoeding hebben aangevraagd kregen de schade vaker helemaal vergoed, vrouwelijke slachtoffers die schadevergoeding hebben aangevraagd kregen de schade vaker deels vergoed. Dit verschil geldt vooral voor materiële schade, 45 procent van de mannen kreeg materiële schade helemaal vergoed en 19 procent deels. Bij vrouwen kreeg 29 procent de materiële schade helemaal vergoed en 33 procent deels.

Er zijn geen verschillen naar leeftijd of migratieachtergrond in het vergoed krijgen van de schade, als men die heeft aangevraagd.

6.4 Is het een probleem dat schade niet (volledig) is vergoed?

Indien de slachtoffers de schade niet (volledig) vergoed hebben gekregen, is ten slotte aan hen gevraagd of het ook een probleem is dat de schade niet (volledig) is vergoed. Voor onzichtbare slachtoffers is dit vaker geen probleem (40%), terwijl het voor zichtbare slachtoffers vaker juist een groot probleem is (29%) als de schade niet of slechts gedeeltelijk is vergoed.

Figuur 6.5 - Zichtbaarheid naar problemen door schade niet of slechts gedeeltelijk vergoed krijgen (I&O Panel), % van slachtoffers wiens schade niet (volledig) vergoed is

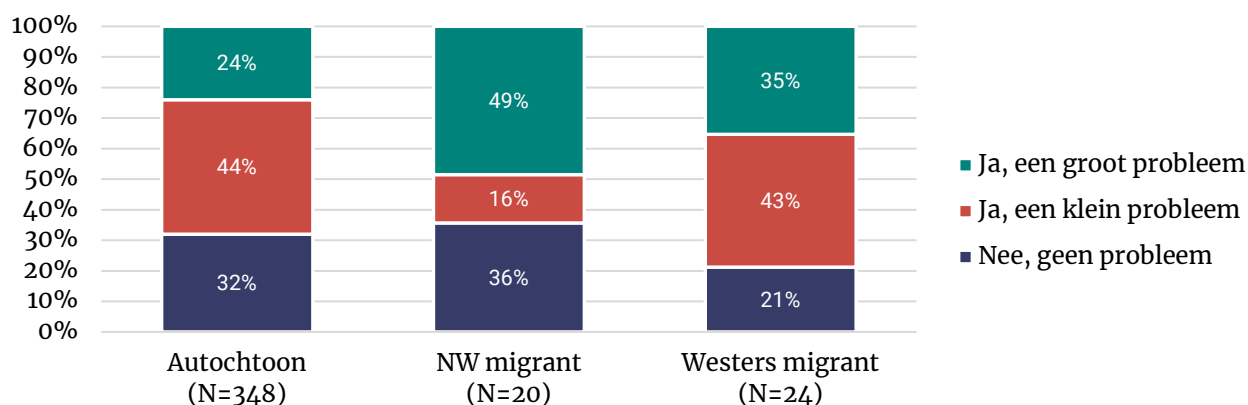

Probleem schade niet of deels vergoed krijgen naar leeftijd en migratieachtergrond

Voor oudere slachtoffers, en dan met name van 50–64 jaar, is het vaker een groot probleem als de schade niet (volledig) is vergoed dan voor slachtoffers van 16–34 jaar. Het grootste verschil is er echter naar migratieachtergrond⁸. Voor slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond die schade niet of slechts gedeeltelijk vergoed hebben gekregen is het niet vergoed krijgen van de schade meestal een groot probleem (49%), voor autochtone slachtoffers die de schade niet of gedeeltelijk vergoed kregen is dit meestal een klein probleem (44%).

⁸ Het aantal slachtoffers met westerse of niet-westerse migratieherkomst dat schadevergoeding heeft aangevraagd is beperkt (<50 respondenten), deze uitkomst moet voorzichtig geïnterpreteerd worden.

Figuur 6.6 - Zichtbaarheid naar problemen door schade niet of slechts gedeeltelijk vergoed krijgen (I&O Panel), % van slachtoffers wiens schade niet (volledig) vergoed is, naar migratieachtergrond

Deze uitkomst over de verschillen in problemen als gevolg van het niet of slechts ten dele krijgen van schadevergoeding kan ondersteund worden met de Veiligheidsmonitor 2021. Hierin zijn financiële gevolgen van slachtofferschap uitgesplitst naar achtergrondkenmerken. Ook hier zien we dat verschillen in financiële problemen naar geslacht en leeftijd relatief beperkt zijn, maar dat er bij migratieachtergrond wel een sterk onderscheid is voor zowel traditionele delicten als online delicten (Tabel 6.1).

Tabel 6.1 - Financiële problemen als gevolg slachtofferschap naar migratieachtergrond (VM21)

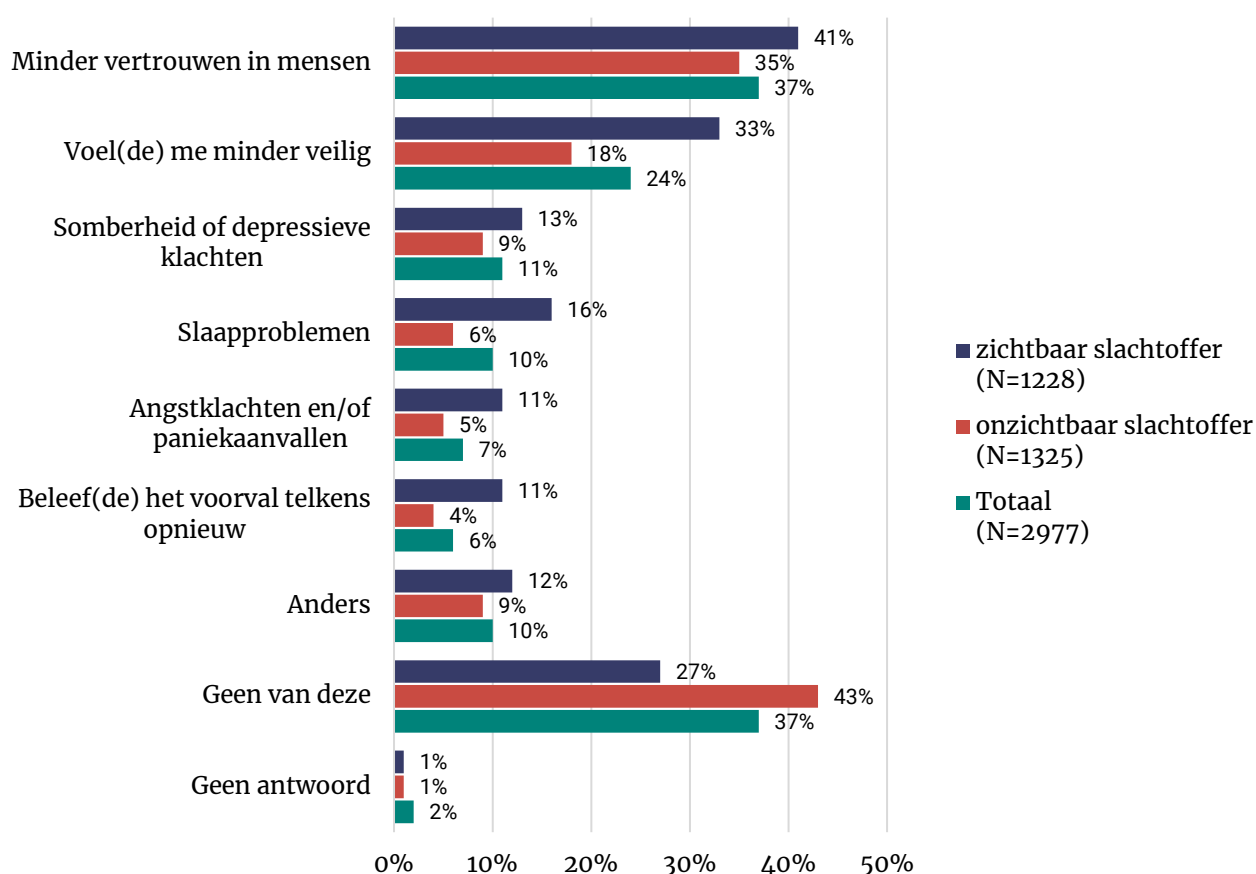
	Relatief vaak gevolgen bij...	Relatief weinig gevolgen bij...
Traditionele criminaliteit – Nederland	-	Totaal delicten; vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; (poging tot) zakkenrollerij, beroving
Traditionele criminaliteit – Westers	Totaal delicten	-
Traditionele criminaliteit – Niet-westers	Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); mishandeling; vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; (poging tot) zakkenrollerij, beroving; overige diefstal; vernielingen	-
Online criminaliteit – Nederland	-	Online criminaliteit totaal; aankoopfraude; verkoopfraude
Online criminaliteit – Westers	Online criminaliteit totaal	-
Online criminaliteit – Niet-westers	Online criminaliteit totaal; aankoopfraude; verkoopfraude; fraude betalingsverkeer; phishing	-

6.5 Andere nadelige gevolgen van slachtofferschap

Slachtoffers van ingrijpende gebeurtenissen is gevraagd of het voorval een of meer gevolgen voor ze heeft gehad (anders dan schade). Onzichtbare slachtoffers hebben relatief vaak geen nadelige gevolgen ondervonden van het voorval (43%) dan slachtoffers die wel in beeld zijn bij de politie of andere instanties (27%). Deze zichtbare slachtoffers noemen alle voorgelegde gevolgen vaker dan onzichtbare slachtoffers.

Voorbeelden van andere gevolgen die genoemd worden zijn met name alertheid, voorzichtiger, beter opletten, gewaarschuwd zijn en dergelijke. Daarnaast ook veel boosheid, irritatie, frustratie of zelfs agressie. Ten slotte zijn er ook behoorlijk wat antwoorden die onder angstklachten en/of paniekaanvallen geschaard zouden kunnen worden (o.a. PTSS), of bij minder vertrouwen in mensen (o.a. paranoia).

Figuur 6.7 - Zichtbaarheid naar gevolgen slachtofferschap (I&O Panel)

Verschillen in nadelige gevolgen slachtofferschap naar geslacht, leeftijd en migratieachtergrond

Mannelijke slachtoffers ervaren vaker geen nadelige gevolgen (41%) dan vrouwen (33%). Slachtoffers van 16 tot 34 jaar ervaren specifiek vaker een gevoel van onveiligheid (32%) en/of angstklachten en/of paniekaanvallen (11%) dan oudere slachtoffers. Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond ervaren ook vaker angstklachten en/of paniekaanvallen (14%) dan autochtone slachtoffers (5%).

In de Veiligheidsmonitor 2021 is er ook gevraagd naar de bovenstaande gevolgen van slachtofferschap. Echter zijn er geen percentages van de gevolgen voor het totaal van slachtoffers van (traditionele) criminaliteit of uitsplitsingen naar achtergrondkenmerken met betrekking tot deze gevolgen. Er zijn wel totalen en uitsplitsingen beschikbaar voor de aanverwante vraag naar emotionele of psychische problemen die slachtoffers ervaren als gevolg van het delict. Hierin is geen onderscheid te maken naar zichtbare en onzichtbare slachtoffers, maar wel naar andere achtergrondkenmerken. Aangezien de vraagstelling wel heel anders is ('gevolgen' is nog niet gelijk aan 'problemen') moet onderstaande vooral beschouwd worden als aanvullende informatie, niet als vergelijkbaar met de uitkomsten in de peiling.

In de Veiligheidsmonitor is te zien dat mannelijke slachtoffers minder vaak emotionele of psychische problemen ervaren als gevolg van traditionele delicten, specifiek ook geweldsdelicten, en online criminaliteit in het totaal dan vrouwen.

Bij de uitsplitsing naar leeftijd zien we dat slachtoffers van 15 tot 24 jaar in de Veiligheidsmonitor relatief weinig emotionele of psychische problemen ervaren in vergelijking met slachtoffers van 65 jaar en ouder. Dit kan nog verder gespecificeerd worden: mannelijke slachtoffers van 15-24 jaar ervaren het minst vaak emotionele of psychische problemen van delicten en vrouwelijke slachtoffers van 65 jaar en ouder het meest.

Tabel 6.2 - Emotionele of psychische problemen naar leeftijdsklasse als gevolg slachtofferschap (VM21)

	Relatief vaak gevolgen bij...	Relatief weinig gevolgen bij...
Traditionele criminaliteit – 15-24 jaar	-	Totaal delicten; bedreiging (fysiek); vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; (poging tot) zakkenrollerij; overige diefstal; vernielingen
Traditionele criminaliteit – 25-44 jaar	-	-
Traditionele criminaliteit – 45-64 jaar	-	-
Traditionele criminaliteit – 65 jaar en ouder	Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); vermogensdelicten totaal; fietsdiefstal	-
Online criminaliteit – 15-24 jaar	-	hacken
Online criminaliteit – 25-44 jaar	-	-
Online criminaliteit – 45-64 jaar	-	-
Online criminaliteit – 65 jaar en ouder	hacken	Stalken; shamesexting

Daarnaast zien we in de Veiligheidsmonitor 2021 ook dat het grootste verschil in problemen als gevolg van slachtofferschap zit tussen de ervaringen van slachtoffers met niet-westerse migratieachtergrond in vergelijking met autochtone slachtoffers (Tabel 6.3). Eerder hadden we al laten zien dat slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond relatief vaak financiële problemen ervaren als gevolg van het slachtofferschap (Tabel 6.1).

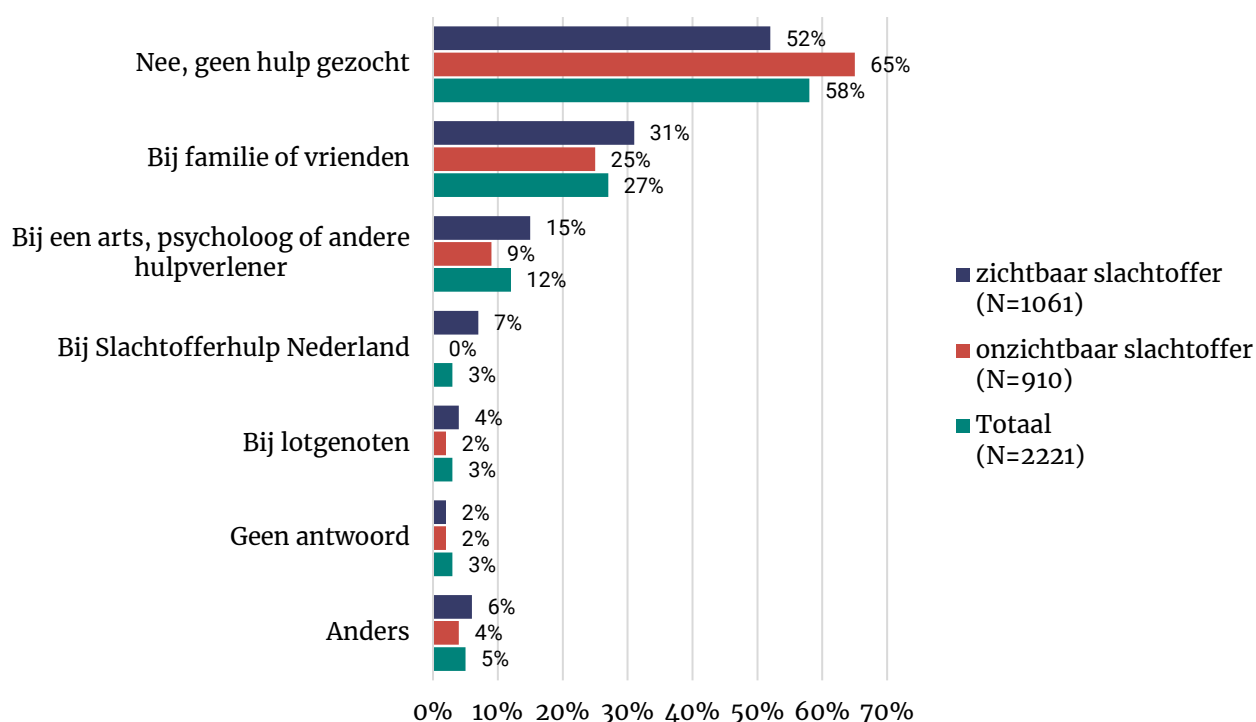
Tabel 6.3 - Emotionele of psychische problemen naar migratieachtergrond als gevolg slachtofferschap (VM21)

	Relatief vaak gevolgen bij...	Relatief weinig gevolgen bij...
Traditionele criminaliteit – Nederland	-	Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); vermogensdelicten totaal; fietsdiefstal; vernielingen
Traditionele criminaliteit – Westers	-	-
Traditionele criminaliteit – Niet-westers	Totaal delicten; geweldsdelicten totaal; bedreiging (fysiek); mishandeling; vermogensdelicten totaal; (poging tot) inbraak; fietsdiefstal; diefstal vanaf de auto; vernielingen	-
Online criminaliteit – Nederland	-	Online criminaliteit totaal; aankoopfraude; verkoopfraude; hacken
Online criminaliteit – Westers	Online criminaliteit totaal; aankoopfraude	-
Online criminaliteit – Niet-westers	Online criminaliteit totaal; aankoopfraude; verkoopfraude; hacken	-

6.6 Hulp gezocht voor nadelige gevolgen

Onzichtbare slachtoffers die wel nadelige gevolgen hebben ervaren van het voorval hebben vaker geen hulp gezocht (65%) dan zichtbare slachtoffers (52%). De zichtbare slachtoffers noemen elk van de voorgestelde hulpmogelijkheden vaker (Figuur 6.8). Vrijwel geen van de onzichtbare slachtoffers heeft hulp gezocht bij Slachtofferhulp Nederland, wat dus past bij het profiel van deze groep slachtoffers. Het soort slachtoffer dat relatief het vaakst hulp zoekt voor de gevolgen van het voorval zijn nabestaanden, of achterblijvers van het slachtoffer (63% zoekt hulp). Bij de andere slachtofferrollen (zelf slachtoffer, naaste of omstander) zijn de verschillen in het zoeken naar hulp beperkt.

Figuur 6.8 - Zichtbaarheid naar hulp gezocht voor de gevolgen van het voorval (I&O Panel) % van slachtoffers die nadelige gevolgen hebben ervaren

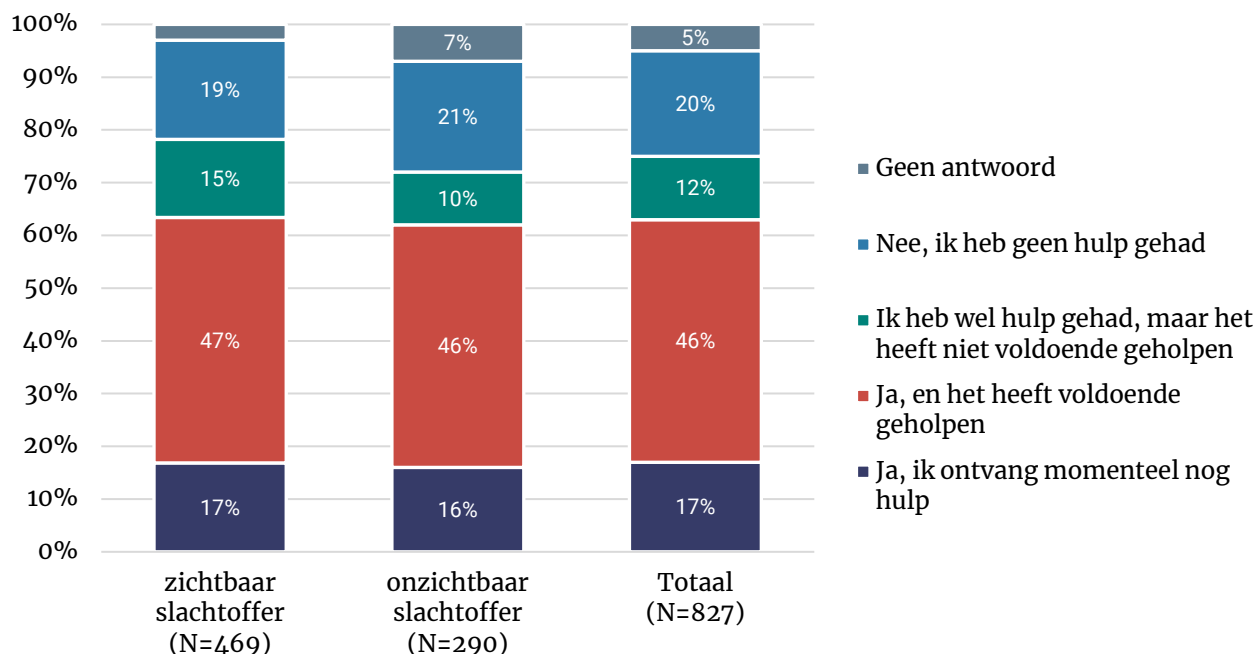

Mannelijke slachtoffers hebben vaker geen hulp gezocht (63%) dan vrouwen (53%). Er is ook een verschil naar leeftijd, slachtoffers van 50 jaar en ouder hebben vaker geen hulp gezocht (64%) dan jongere slachtoffers. Slachtoffers van 16 tot 34 jaar zoeken het vaakst hulp bij familie en vrienden (33%). Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond hebben relatief vaak hulp gezocht bij Slachtofferhulp Nederland (8%), onder slachtoffers met een Nederlandse achtergrond is dit 2 procent. Autochtone slachtoffers hebben vaker geen hulp gezocht (59%), dan slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond (43 procent).

6.7 Hulp gekregen voor nadelige gevolgen

Het gaat er niet alleen om of slachtoffers hulp zoeken voor nadelige gevolgen die zij ervaren, maar ook of zij vervolgens de hulp hebben gekregen die ze nodig hebben. Bij deze vraag geven de zichtbare slachtoffers relatief vaak aan dat zij wel hulp gekregen hebben, maar dat dit niet voldoende heeft geholpen (15%) in vergelijking met onzichtbare slachtoffers die wel hulp gevraagd hebben (10%).

Figuur 6.9 - Zichtbaarheid naar hulp gekregen die men nodig heeft (I&O Panel), % van slachtoffers die hulp hebben gezocht voor nadelige gevolgen voorval

Er zijn geen verschillen naar geslacht in het krijgen van (geschikte) hulp na een hulpvraag. Jongeren van 16-34 jaar geven wel relatief vaak aan dat ze geen hulp hebben gehad (24%) in vergelijking met slachtoffers van 50-64 jaar (14%). Slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond ontvangen relatief vaak momenteel nog hulp (31%).

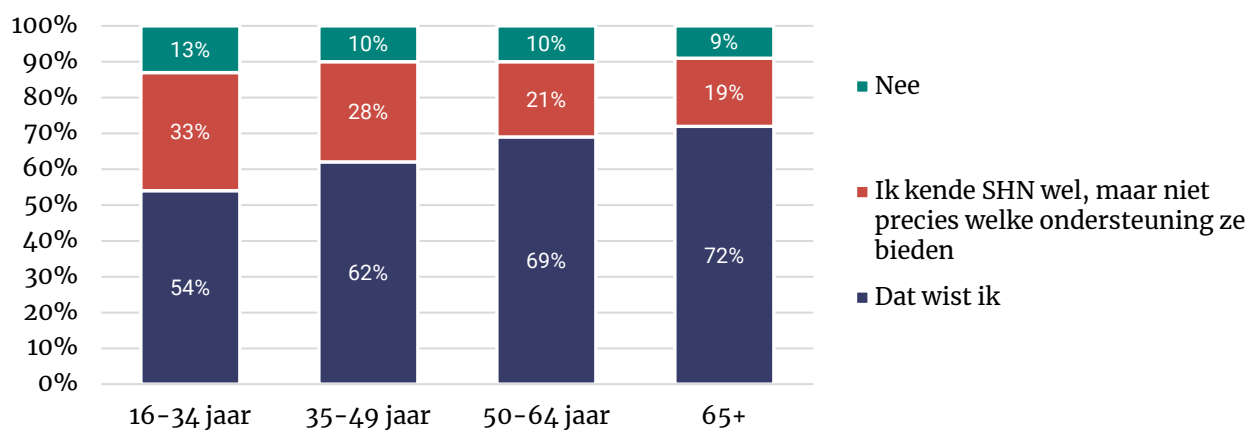
7 Weet je waar loket voor hulp is?

7.1 Bekendheid met Slachtofferhulp Nederland

Bijna twee derde van de slachtoffers (63%) wist dat men als slachtoffer, naaste, nabestaande, omstander of getuige om ondersteuning van SHN kon vragen en ongeveer een kwart was wel bekend met SHN (26%) maar wist niet precies welke ondersteuning het biedt. Er zijn geen verschillen tussen zichtbare en onzichtbare slachtoffers in de bekendheid met SHN.

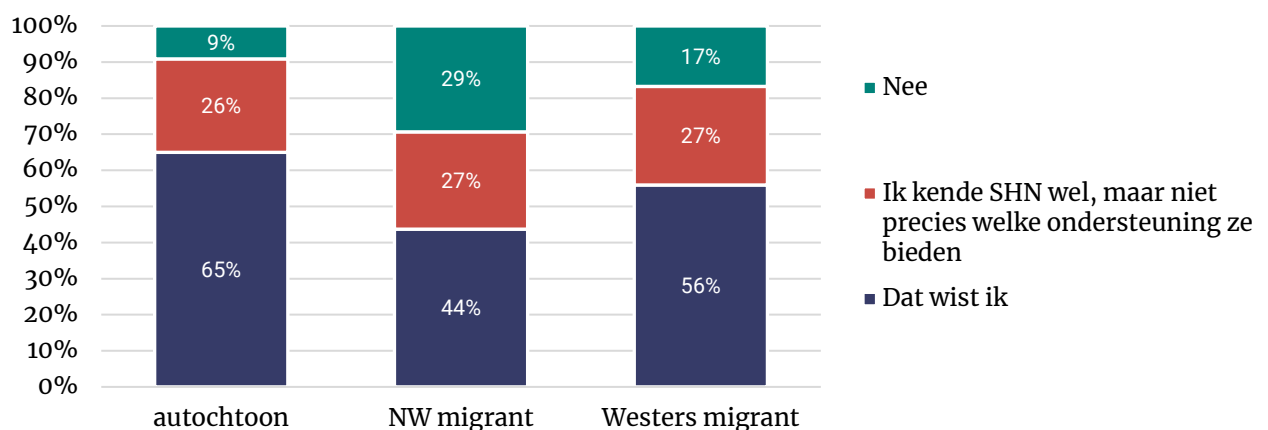
Hoe jonger de respondent, hoe groter de kans dat men niet precies wist welke ondersteuning SHN biedt (Figuur 7.1). Er is geen verschil naar leeftijd in het percentage dat niet bekend is met SHN.

Figuur 7.1 – Leeftijdsklasse naar bekendheid met ondersteuning SHN (I&O Panel), % van slachtoffers

Bij migratieachtergrond is er wel een duidelijk verschil tussen groepen slachtoffers in het percentage dat helemaal niet bekend is met de ondersteuning van SHN (Figuur 7.2). Slachtoffers met niet-westerse migratieachtergrond (29%) en ook met westerse migratieachtergrond (17%) zijn relatief vaak niet bekend met de ondersteuning van SHN in vergelijking met autochtone slachtoffers (9%).

Figuur 7.2 - Migratieachtergrond naar bekendheid met ondersteuning SHN (I&O Panel), % van slachtoffers

7.2 Zou ondersteuning SHN kunnen helpen bij ...?

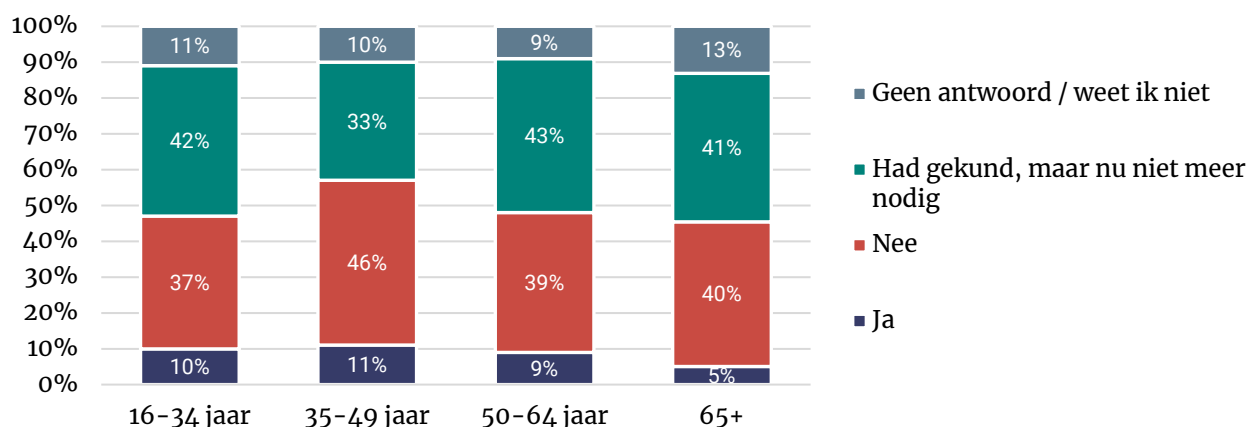
Ondersteuning Slachtofferhulp Nederland zichtbare en onzichtbare slachtoffers

Zichtbare slachtoffers geven relatief vaak aan dat alle vormen van ondersteuning die SHN biedt zou kunnen helpen bij de verwerking van het voorval. Bij emotionele ondersteuning geeft 12 procent aan van de zichtbare slachtoffers aan dat dit had kunnen helpen, ten opzichte van 8 procent van de onzichtbare slachtoffers. Op het vlak van hulp bij schadeafwikkeling geeft 17 procent van de zichtbare slachtoffers aan dat dit kan helpen, ten opzichte van 11 procent van de onzichtbare slachtoffers. Bij juridische ondersteuning geeft 16 procent van de zichtbare slachtoffers aan dat deze ondersteuning had kunnen helpen, ten opzichte van 9 procent van de onzichtbare slachtoffers.

Ondersteuning slachtofferhulp Nederland naar geslacht en leeftijd

Mannen geven vaker aan dat de emotionele ondersteuning van SHN niet zou kunnen helpen dan vrouwen. Slachtoffers in leeftijdsgroep 35-49 jaar geven het vaakst aan dat ondersteuning SHN niet zou kunnen helpen, bij de andere leeftijdsgroepen is vooral het percentage 'had gekund, maar nu niet meer nodig' hoger dan van 35-49 jaar. Slachtoffers van 16 tot 49 jaar geven ook vaker aan dan 65-plussers dat de ondersteuning van SHN zou kunnen helpen bij de emotionele verwerking van het voorval. Bij de vraag over juridische ondersteuning geven jongeren van 16 tot 34 jaar (14%) vaker aan dan slachtoffers van 50 jaar of ouder (10%) dat SHN zou kunnen helpen bij de juridische afhandeling.

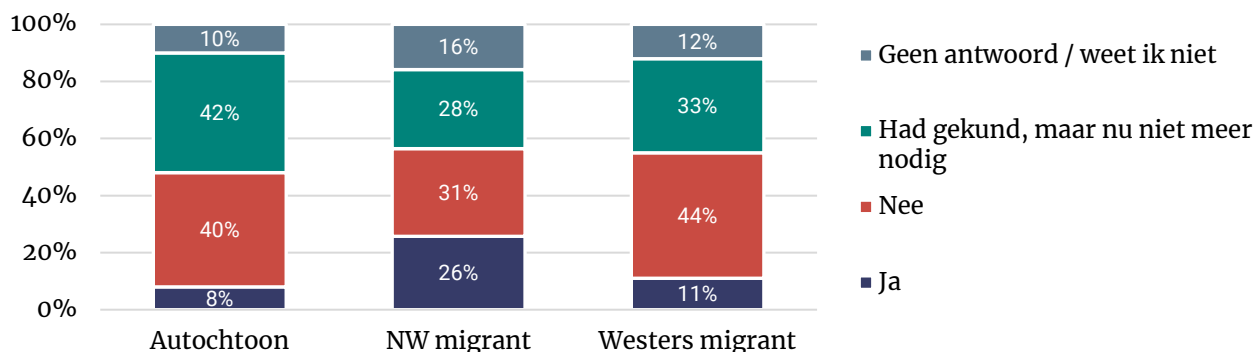
Figuur 7.3- Leeftijdsklasse naar ondersteuning SHN bij emotionele verwerking (I&O Panel), % van slachtoffers

Ondersteuning Slachtofferhulp Nederland naar migratieachtergrond

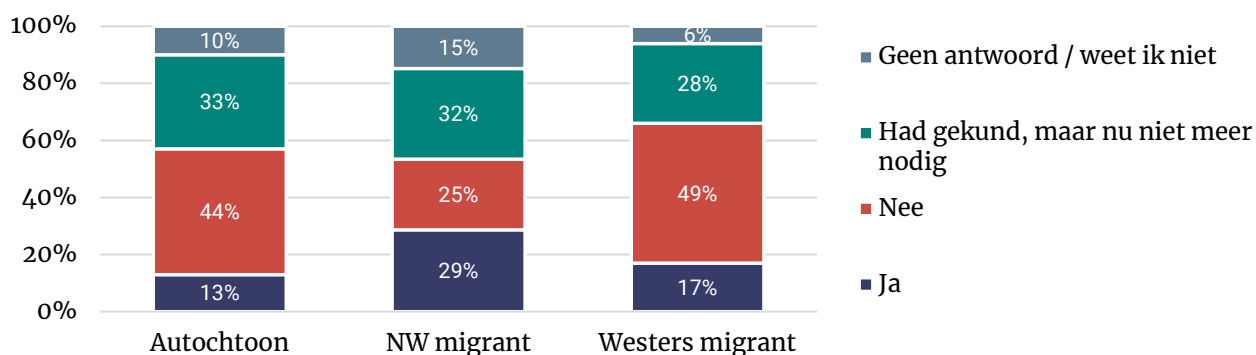
Het grootste verschil naar behoefte bij emotionele ondersteuning zien we weer bij migratieachtergrond (Figuur 7.4). Een kwart van de slachtoffers met een niet-westerse migratieachtergrond geeft aan dat de ondersteuning van SHN zou kunnen helpen bij emotionele verwerking (26%).

Figuur 7.4 - Migratieachtergrond naar ondersteuning SHN bij emotionele verwerking (I&O Panel), % van slachtoffers

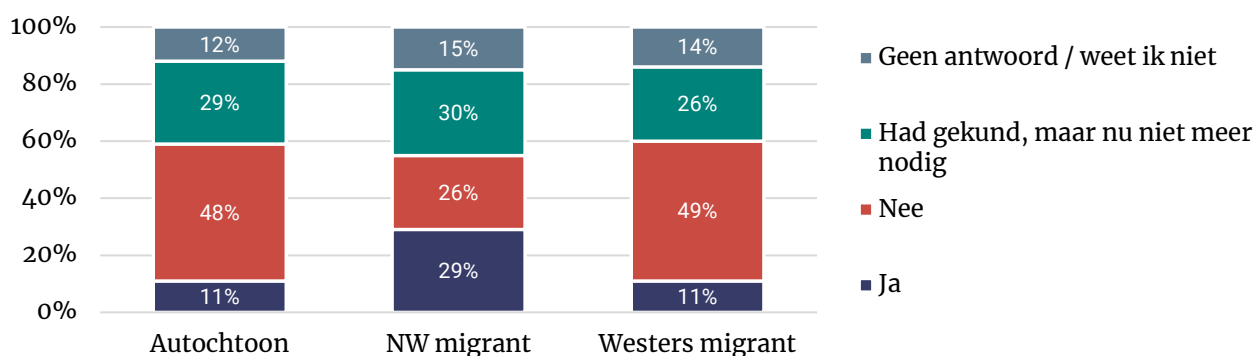

Bij afwikkeling van schade en juridische ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland (Figuur 7.5 en Figuur 7.6) zien we verder vrijwel dezelfde verschillen in migratieachtergrond terugkomen als bij emotionele verwerking. Daarnaast zijn slachtoffers met niet-westerse migratieachtergrond steeds de groep die het vaakst aangeven dat de genoemde vormen van ondersteuning hen zouden kunnen helpen.

Figuur 7.5 - Migratieachtergrond naar ondersteuning SHN bij afwikkeling schade (I&O Panel), % van slachtoffers met schade

Figuur 7.6 - Migratieachtergrond naar ondersteuning SHN bij juridische afhandeling (I&O Panel), % van slachtoffers

A Vragenlijst

Introductietekst vragenlijst

In deze vragenlijst stellen we u een aantal vragen over ingrijpende gebeurtenissen waar u (mogelijk) zelf mee te maken heeft gehad. Het kan zijn dat u slechts een klein aantal vragen krijgt. De volledige vragenlijst zal ongeveer 5 tot 10 minuten van uw tijd in beslag nemen. Wij danken u alvast voor uw deelname.

Introductievraag 1 (algemeen, aan iedereen gesteld)

Wat is volgens u een slachtoffer? [open]

- geen antwoord/weet ik niet

[NOT BACK]

Screening

VOa. Heeft u in de laatste 12 maanden een of meer van de onderstaande ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt? Het hoeft hier niet alleen te gaan om gebeurtenissen die u **zelf** zijn overkomen, maar het kan ook iets zijn dat **een naaste*** is overkomen, of waar u betrokken bij was als **omstander of getuige**.

* bijvoorbeeld echtgenoot, (geregistreerd) partner, ouder, kind, broer of zus

U kunt meerdere antwoorden kiezen

1. Fraude of oplichting (bijvoorbeeld beleggingsfraude en bitcoinfraude, identiteitsfraude, WhatsApp-fraude, oplichting bij online aankopen (Marktplaatsfraude) of helpdeskfraude)
2. Geweldd misdrijf (bijvoorbeeld mishandeling, bedreiging, huiselijk geweld of stalking)
3. Vernieling, vandalisme of brandstichting
4. Inbraak of diefstal (bijvoorbeeld een woninginbraak, auto-inbraak, overval of beroving)
5. Seksueel misbruik en seksueel getinte misdrijven (bijvoorbeeld aanranding of verkrachting, seksuele intimidatie of ongewilde sexting)
6. Een verkeersongeval met ernstige schade en/of slachtoffers (verkeersongeluk of verkeersmisdrijf)
7. Een vermissing
8. Iemand die zichzelf van het leven heeft benomen (zelfdoding)
9. Een grote ramp of crisis met ernstige schade en/of slachtoffers (bijvoorbeeld ernstig bedrijfsongeval, gijzeling, schietpartij met veel omstanders)
10. Nee, geen van deze -> exit vragenlijst

[Wanneer een respondent meerdere gebeurtenissen heeft aangevinkt bij voa]

Vob. U heeft u in de laatste 12 maanden meerdere ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt. Wat was hiervan de laatste ingrijpende gebeurtenis die u heeft meegemaakt?

1. Fraude of oplichting (bijvoorbeeld beleggingsfraude en bitcoinfraude, identiteitsfraude, WhatsApp-fraude, oplichting bij online aankopen (Marktplaatsfraude) of helpdeskfraude)
2. Gewelddisdrijf (bijvoorbeeld mishandeling, bedreiging, huiselijk geweld of stalking)
3. Vernieling, vandalisme of brandstichting
4. Inbraak of diefstal (bijvoorbeeld een woninginbraak, auto-inbraak, overval of beroving)
5. Seksueel misbruik en seksueel getinte misdrijven (bijvoorbeeld aanranding of verkrachting, seksuele intimidatie of ongewilde sexting)
6. Een verkeersongeval met ernstige schade en/of slachtoffers (verkeersongeluk of verkeersmisdrijf)
7. Een vermissing
8. Iemand die zichzelf van het leven heeft benomen (zelfdoding)
9. Een grote ramp of crisis met ernstige schade en/of slachtoffers (bijvoorbeeld ernstig bedrijfsongeval, gijzeling, schietpartij met veel omstanders)

[voor respondenten die een screenout krijgen]

Het kan zijn dat u een andere ingrijpende gebeurtenis of gebeurtenissen heeft meegemaakt in de afgelopen 12 maanden. Deze gebeurtenissen kunnen veel impact op u hebben gehad, maar maken geen deel uit van het onderzoek. Hartelijk bedankt voor uw deelname.

[NOT BACK, einde screening]

Vragen over slachtofferschap

[indien meerdere antwoorden bij V0a]

Wilt u bij het beantwoorden van de volgende vragen de laatste ingrijpende gebeurtenis die u heeft meegemaakt in gedachten houden?

V1. Bent u slachtoffer, naaste, nabestaande of omstander of getuige?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

1. Ik ben zelf slachtoffer
2. Ik ben een naaste van het slachtoffer. U bent bijvoorbeeld echtgenoot, (geregistreerd) partner, ouder, kind, broer of zus van het slachtoffer. Het slachtoffer is *niet* overleden.
3. Ik ben een nabestaande, of achterblijver van het slachtoffer. U bent bijvoorbeeld echtgenoot, (geregistreerd) partner, ouder, kind, broer of zus van het slachtoffer. Het slachtoffer is overleden of wordt vermist.
4. Ik ben omstander. U bent geen directe familie van het slachtoffer, maar u was wel getuige van het voorval.
5. Anders, namelijk:

V2. Heeft u deze ingrijpende gebeurtenis zelf gemeld bij de politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere hulpverlenende instantie?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

1. Ja, bij de politie
2. Ja, bij Slachtofferhulp Nederland
3. Ja, bij een andere hulpverlenende instantie, namelijk: ...
4. Nee, ik heb het voorval niet gemeld bij een instantie

Inleidende tekst SHN

Slachtofferhulp Nederland helpt mensen hun leven weer op te pakken na een ingrijpende gebeurtenis. De organisatie biedt emotionele hulp, begeleidt mensen in het strafproces en helpt bij schadevergoeding. Niet iedereen die een ingrijpende gebeurtenis heeft meegemaakt meldt dit bij een instantie, vraagt om hulp of ziet zichzelf als slachtoffer. Deze personen zijn als het ware 'onzichtbaar' voor Slachtofferhulp Nederland en andere instanties. Met deze vragenlijst wil Slachtofferhulp Nederland beter inzicht krijgen in deze groep 'onzichtbare' slachtoffers.

NOT BACK

[als NIET onzichtbaar (V2.1, V2.2, V2.3)-> ga verder naar V6]

U heeft in de laatste 12 maanden een ingrijpende gebeurtenis meegemaakt, maar u heeft het voorval niet zelf gemeld bij de politie, Slachtofferhulp Nederland of een andere hulpverlenende instantie.

Melden / bekendheid slachtoffer bij politie

V3. Waarom heeft u het voorval niet zelf bij de politie gemeld?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Dit is geen zaak voor de politie
- Ik heb hier niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk
- Geen zin of tijd voor gehad / te veel moeite
- Nog niet aan toegekomen, maar ga ik nog wel doen
- Ik denk dat het toch niets helpt
- Ik wil er geen aandacht meer aan schenken
- De financiële schade is al vergoed
- Het was al opgelost
- Uit angst voor een vervelende reactie of wraak
- Door schuld- of schaamtegevoel
- Op advies van de politie
- Het lukte niet om digitaal een melding / aangifte te doen
- Andere reden
- Geen antwoord

[Nee en dat weet ik niet, niet in combinatie met andere antwoorden]

V4. Is het voorval wel bekend bij de politie?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Ja, iemand anders heeft het voorval gemeld
- Ja, het is door de politie zelf ontdekt
- Nee, het is niet bekend bij de politie
- Dat weet ik niet

[v5 niet tonen als V4 is nee of weet ik niet]

V5. Is uw betrokkenheid bij het voorval bekend bij de politie?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Ja, en ik heb de politie gesproken over het voorval
- Ja, maar ik heb niet iemand van de politie gesproken over het voorval
- Nee, mijn betrokkenheid is niet bekend bij de politie
- Dat weet ik niet

Problemen

V6. Heeft u als gevolg van het voorval schade opgelopen?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Ja, materiële schade (schade aan spullen, financiële schade, lichamelijke verwondingen of andere gemaakte kosten)
- Ja, immateriële schade (emotionele klachten zoals verdriet, angst of verlies aan plezier in het leven) [hulp emotionele ondersteuning]
- Ja, maar anders dan de schade die hierboven wordt genoemd
- Nee -> ga verder naar vraag 10

V7. Is er een verzoek tot schadevergoeding gedaan?

- Ja, door mijzelf
- Ja, door iemand anders namens mij
- Nee -> ga verder naar v10
- Weet ik niet

V8. Is de schade vergoed?

- Helemaal -> ga verder naar v10
- Voor een deel
- Nee

V9. Is het een probleem voor u dat de schade niet of slechts gedeeltelijk is vergoed?

- Nee, geen probleem
- Ja, een klein probleem
- Ja, een groot probleem

V10. Heeft het voorval een of meer van de volgende gevolgen voor u?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Voel(de) me minder veilig
- Minder vertrouwen in mensen
- Beleef(de) het voorval telkens opnieuw
- Slaapproblemen
- Angstklachten en/of paniekaanvallen
- Somberheid of depressieve klachten
- Anders, namelijk: [open]
- Geen van deze
- Geen antwoord

[indien V6 is 'nee' en V10 is 'geen van deze' -> ga verder naar V13]

V11. Heeft u hulp gezocht voor de gevolgen die u van het voorval ervaart?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Bij familie of vrienden
 - Bij een arts, psycholoog of andere hulpverlener
 - Bij Slachtofferhulp Nederland
 - Bij lotgenoten
 - Anders, namelijk: [open]
 - Nee, geen hulp gezocht
 - Geen antwoord
- > ga verder naar vraag 12
-> ga verder naar vraag 13

V11a. Heeft u ook de hulp gehad die u nodig heeft?

- Ja, ik ontvang momenteel nog hulp
- Ja, en het heeft voldoende geholpen
- Ik heb wel hulp gehad, maar het heeft niet voldoende geholpen
- Nee, ik heb geen hulp gehad
- Geen antwoord

[V12 alleen voor de respondenten die bij v11 'nee, geen hulp gezocht' hebben ingevuld]

V12. Waarom heeft u geen hulp gezocht voor de gevolgen van het voorval?

U kunt meerdere antwoorden kiezen

- Ik heb hier niet aan gedacht / het was niet zo belangrijk
- Geen zin of tijd voor gehad / te veel moeite
- Nog niet aan toegekomen, maar ga ik nog wel doen
- Het helpt toch niets
- Dit kan ik zelf verwerken
- Het was al opgelost / hier ben ik al overheen
- Uit angst voor een vervelende reactie of wraak
- Door schuld- of schaamtegevoel
- Ik wil niet als slachtoffer gezien worden
- Op advies van anderen
- Ik weet niet waar ik passende hulp kan vinden
- Andere reden
- Geen antwoord

Ondersteuning Slachtofferhulp Nederland

Slachtofferhulp Nederland biedt praktische, emotionele en juridische ondersteuning bij ingrijpende gebeurtenissen. Niet alleen slachtoffers zelf, maar ook naasten (familie, geregistreerd partner), nabestaanden en omstanders kunnen een beroep doen op ondersteuning van Slachtofferhulp Nederland.

V13. Wist u, voor u aan deze vragenlijst begon, dat u als slachtoffer, naaste, nabestaande of omstander of getuige om ondersteuning kan vragen van Slachtofferhulp Nederland?

1. Dat wist ik
2. Ik kende Slachtofferhulp Nederland wel, maar niet precies welke ondersteuning ze bieden
3. Nee

Slachtofferhulp Nederland biedt de volgende vormen van emotionele ondersteuning:

- Persoonlijk advies voor emotionele hulp;
- Tips voor het omgaan met stress;
- Omgaan met verlies van een dierbare;
- Hulp en steun bij vragen uit je omgeving;
- Contact met lotgenoten;
- Tips en adviezen voor naasten van slachtoffers;
- Omgaan met pers en social media;
- Contact met de dader

V14. Zou een van deze vormen van ondersteuning u kunnen helpen bij de emotionele verwerking van het voorval?

- Ja
- Nee
- Had gekund, maar nu niet meer nodig
- Geen antwoord/ weet ik niet

[als V6 = 'Nee' OF V8 = 'Helemaal' -> ga naar vraag 16]

Slachtofferhulp Nederland biedt de volgende hulp bij schadevergoeding:

- Hulp bij in kaart brengen schade (ook voor verzekeraar);
- Schadevergoeding van de dader eisen;
- Schade vergoed krijgen na een verkeersongeval;
- Persoonlijk contact met een medewerker;
- Hulp bij krijgen tegemoetkoming Schadefonds Geweldsmisdrijven;
- Schadevergoeding van de dader via een civiele procedure;
- Vergoeding voor blikschade of letselschade;
- Hulp bij schadevergoeding Waarborgfonds Motorverkeer (onbekend, onverzekerd voertuig);
- Hulp ondernemers bij schadevergoeding van de winkeldief via de regeling 'Afrekenen met winkeldieven';
- Vergoeding van affectieschade voor nabestaanden en naasten van slachtoffers met ernstig en blijvend letsel.

V15. Zou een van deze vormen van ondersteuning u kunnen helpen bij de schade afwikkeling van het voorval?

- Ja
- Nee
- Had gekund, maar nu niet meer nodig
- Geen antwoord / weet ik niet

Slachtofferhulp Nederland biedt de volgende hulp bij het strafproces:

- Overzicht geven van het strafproces, uitleg geven over wat er gebeurt;
- Aangifte doen;
- Wijzen op slachtofferrechten;
- Aanvragen van contactverbod;
- Gebruik maken en begeleiden spreekrecht;
- Ondersteunen belangen slachtoffers bij ZSM (snelle afwikkeling delicten, zorgvuldig, snel en op maat);
- Verwijzen naar rechtshulp.

Contactgegevens

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
053 - 200 52 00
KVK-nummer 08198802
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020 - 308 48 00
info@ioresearch.nl
www.ioresearch.nl